

בבא קמא - פרק ראשון - ארבעה אבות נזיקין

- ב.
1. ארבעה אבות נזיקין: השור, והבור, והמבעה, וההבער.
 2. הצד השווה שבהן שדרכן להזיק ושמירתן עליך. וכשהזיק, חב המזיק לשלם תשלומי נזק במיטב הארץ
 3. גבי שבת תנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת אבות מכלל דאיכא תולדות, תולדותיהן כיוצא בהן
 4. עביד אב ותולדה ידידה לא מחייב אלא חזא. ולר"א דמחייב אתולדה במקום אב...הך דהוה במשכן חשיבא קרי ליה אב, הך דלא הוי במשכן חשיבא קרי לה תולדה
- ב:
5. גבי טומאות תנן, אבות הטומאות: השרץ, והשכבת זרע, וטמא מת תולדותיהן לאו כיוצא בהן, דאילו אב מטמא אדם וכלים, ואילו תולדות אוכלין ומשקין מטמא, אדם וכלים לא מטמא.
 6. הכא מאי? אמר רב פפא יש מהן כיוצא בהן, ויש מהן לאו כיוצא בהן... [אתולדה דרגל.. בחצי נזק צרורות, דהלכתא גמירי לה]
 7. ת"ר ג' אבות נאמרו בשור: הקרן, והשן, והרגל.
 8. דברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן... והאי מילף הוא? גילוי מילתא בעלמא הוא דנגיחה בקרן הוא
 9. תולדה דקרן מאי היא? נגיפה, נשיכה, רביצה, ובעיטה.
 10. אדם דאית ליה מזלא כתיב כי יגח, בהמה דלית לה מזלא כתיב כי יגוף, ומלתא אגב אורחיה קמ"ל, דמועד לאדם הוי מועד לבהמה, ומועד לבהמה לא הוי מועד לאדם.
 11. נשיכה תולדה דשן היא! לא, שן יש הנאה להזיקה הא אין הנאה להזיקה.
 12. רביצה ובעיטה תולדה דרגל היא! לא, רגל הזיקה מצוי, הני אין הזיקן מצוי.. מ"ש קרן? דכוונתו להזיק וממונך ושמירתו עליך
 13. ושלח - זה הרגל, וכן הוא אומר משלחי רגל השור והחמור, ובער - זו השן, וכן הוא אומר כאשר יבער הגלל עד תומו
- ג.
14. דומיא דרגל, מה רגל לא שנא מכליא קרנא, ולא שנא לא מכליא קרנא, אף שן לא שנא מכליא קרנא, ולא שנא לא מכליא קרנא
 15. דומיא דשן, מה שן לא שנא שלחה שלוחי, ל"ש דאזל ממילא, אף רגל לא שנא שלחה שלוחי, לא שנא אזלה ממילא.
 16. תולדה דשן מאי היא? נתחככה בכותל להנאתה, וטינפה פירות להנאתה.
 17. תולדה דרגל מאי היא? הזיקה בגופה דרך הילוכה, בשערה דרך הילוכה, בשליף שעליה, בפרומביא שבפיה, בזוג שבצוארה
 18. והמת יהיה לו אמר רחמנא, וקים להו לרבנן י' עבדן מיתה, ט' נזיקין עבדי, מיתה לא עבדי. סוף סוף זה אב למיתה וזה אב לנזקין
 19. תולדה דבור מאי ניהו?... אאבנו סכיננו ומשאו שהניחן ברה"ר... מ"ש בור? שכן תחלת עשייתו לנזק וממונך ושמירתו עליך, ה"נ
- ג:
20. אכיחו וניעו. היכי דמי? אי בהדי דאזלי קמזקי, כחו הוה אי בתר דנייה, בין לרב בין לשמואל היינו בור
 21. אבנו סכיננו ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו..אי בהדי דאזלו קא מזקי, היינו אש... דכח אחר מעורב בהן
- ד.
22. שמואל אמר מבעה זה השן..תנא שור לרגלו ומבעה לשינו..במועדין מתחילתן קמיירי..בנזקי ממון קמיירי, בנזקי גופו לא קמיירי
 23. עבד ואמה לאו טעמא רבה אית בהו? שמא יקניטנו רבו וילך וידליק גדישו של חברו, ונמצא זה מחייב את רבו ק' מנה בכל יום
 24. רב אמר מבעה זה אדם... לא ראי השור שמשלם את הכופר..ולא ראי האדם שחייב בארבעה דברים
 25. צד השווה שבהן שדרכן להזיק...שור..במועד..כיון דאייעד אורחיה הוא. אדם..בישן..כיון דכייף ופשיט אורחיה הוא
- ד:
26. תני רב אושעיא י"ג אבות נזיקין ש"ח, והשואל, נושא שכר, והשוכר, נזק, צער, וריפוי, שבת, ובושת, וד' דמתני' הא תליסר
 27. תני ר' חייא עשרים וארבעה אבות נזיקין תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה, וגנב, וגזלן, ועדים זוממין, והאונס, והמפתה, ומוציא שם רע, והמטמא, והמדמע, והמנסך, והני תליסר הא עשרים וארבעה
- ה.
28. עדים זוממין דממונא הוא, ליתני סבר לה כר"ע, דאמר אין משלמין על פי עצמן
 29. המטמא והמדמע והמנסך...אי היזק שא"נ שמיה היזק הא תנא ליה נזק, אי היזק שא"נ ל"ש היזק הו"ל קנסא, ובקנסא לא קמיירי.
 30. למעוטי מוסר ומפגל...מפגל, בקדשים לא קמיירי... מוסר, דדיבורא ובדיבורא לא קמיירי...מוציא שם רע..דיבורא דאית ביה מעשה הוא...עדים זוממין...אע"ג דלית ביה מעשה, רחמנא קרייה מעשה
- ה:
31. וכולהו כי שדית בור בינייהו, אתיא כולהו במה הצד לבר מקרן
 32. למאי הלכתא כתיבינהו רחמנא? להלכותיהן: קרן לחלק בין תמה למועדת, שן ורגל לפוטרן ברה"ר, בור לפטור בו את הכלים/האדם, אדם לחייבו בארבעה דברים, אש לפטור בו את הטמון/ לאתווי ליחכה נירו וסכסכה אבניו

1.

33. לאתווי בור המתגלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה... דאפקרינהו, ולא דמי לבור, מה לבור שכן מעשיו גרמו לו, תאמר בהני שאין מעשיו גרמו לו, שור יוכיח
34. כל אלו שאמרו: פותקין ביבותיהן וגורפין מערותיהן.. בימות הגשמים יש להם רשות, אע"פ שברשות, אם הזיקו חייבים לשלם... דאפקרינהו, ולא דמי לבור, מה לבור שכן שלא ברשות, תאמר בהני דברשות, שור יוכיח

1:

35. הכותל והאילן שנפלו לרה"ר והזיקו.. נתנו לו זמן לקוץ את האילן ולסתור את הכותל, ונפלו..לאחר הזמן חייב... דאפקרינהו, ולא דמי לבור, מה לבור שכן תחילת עשייתו לנזק, תאמר בהני שאין תחילת עשייתו לנזק, שור יוכיח
36. חב המזיק, חייב המזיק מיבעי ליה, אמר רב יהודה אמר רב האי תנא ירושלמי הוא, דתני לישנא קלילא
37. מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם דהאיך דקא משלם, וק"ו להקדש... שהיתה עידית דניזק כזיבורית דמזיק.. ר"י סבר בדניזק שיימינן, ור"ע סבר בדמזיק
38. ורבי ישמעאל אהני גזרה שוה, ואהני קרא כגון דאית ליה למזיק עידית וזיבורית ועידית לניזק, וזיבורית דמזיק לא שויה כעידית דניזק, דמשלם ליה ממיטב דידיה

2:

39. מיטב שדהו... והתניא ישיב לרבות שוה כסף ואפילו סובין... (ע"ב) כל מילי מיטב הוא, דאי לא מזדבן הכא מזדבן במתא אחריתי, לבר מארעא דליתב ליה ממיטב, כי היכי דלקפוץ עלה זבינא.../ (ט.) הב"ע בדל"ל... מהו דתימא אמרינן ליה זיל טרח זבין ואייתי ליה כסף, קמ"ל
40. הרי שהיו לו בתים שדות וכרמים ואינו מוצא למוכרן מאכילין אותו מעשר עני עד מחצה..אי הוול ארעתא דכ"ע ודידיה נמי זל בהדייהו אפי' טובא נמי ליספי לי'..אוקיר ארעתא דכ"ע ודידיה איידי דעיל ונפיק אזוזי זל ארעיה, אפי' פורתא נמי לא ליספו לי'

2:

41. א"ל אי שקלת כדינך שקול כדהשתא, ואי לא שקיל כיוקרא דלקמיה..א"כ הורעת כחן של נזקין אצל בינונית וזיבורית
42. בע"ח דיניה בבינונית..א"ל אי שקלת כדינך שקול כדהשתא, ואי לא שקיל כי יוקרא דלקמיה.. א"כ נעלת דלת בפני לוינ
43. כתובת אשה דינה בזיבורית..אמר לה אי שקלת כדינך שקול כדהשתא, ואי לא שקיל כיוקרא דלקמיה
44. כשהן שמיין, בשלו הן שמיין או בשל עולם הן שמיין?..אמר ליה רחמנא אמר מיטב שדהו, ואת אמרת בשל עולם הן שמיין?

ח:

45. היו לו בינונית וזיבורית, נזקין וב"ח בבינונית וכתובת אשה בזיבורית...תעשה בינונית שלו כעידית וידחה ב"ח אצל זיבורית הכא במאי עסקינן כגון שהיתה לו עידית ומכרה
46. דאמר עולא דבר תורה ב"ח בזיבורית, שנאמר בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה, מה דרכו של אדם להוציא לחוץ? פחות שבכלים, ומה טעם אמרו ב"ח בבינונית כדי שלא תנעול דלת בפני לוינ
47. מכר לאחד – בזא"ז - או לשלשה בני אדם כאחד כולן נכנסו תחת הבעלים, בזה אחר זה כולן גובין מן האחרון... לאחד..לימא ליה הנחתי לך מקום לגבות ממנו הכא במאי עסקינן כגון שלקח עידית באחרונה

ח:

48. טעמא מאי אמור רבנן אין נפרעין מנכסין משועבדים במקום שיש בני חורין? משום תקנתא דידי, אנא בהא תקנתא לא ניחא לי
49. אמר רבא כל האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו... יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונית ואיני עושה
50. מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו
51. דא"ל להכי דייקי וזבני עידית וזיבורית, ארעא דלא חזיא לך
52. שייר בינונית דכוותיה גבי שמעון לא גבי מיניה, דמצי א"ל הנחתי לך מקום לגבות ממנו
53. ולא מצי א"ל לאו בעל דברים דידי את, דא"ל אי מפקת מיניה עלי הדר. וא"ד אפי' שלא באחריות נמי, דא"ל לא ניחא לי דתהוי לשמעון תרעומת עלי

ט:

54. ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליה עסקין, משהחזיק בה – מכי דייש אמצרי - א"י לחזור בו.. דא"ל חייתא דקטרי סברת וקבלת. ואיכא דאמרי אפי' באחריות נמי, דאמר ליה אחוי טירפך ואשלם לך
55. רב הונא אמר או כסף או מיטב... וכן אמר ר' אסי כספים הרי הן כקרקע
56. שני אחים שחלקו ונטל אחד קרקע ואחד כספים, ובא בעל חוב ונטל קרקע, דאזיל האי ושקיל פלגא בכספים בהדיה.. איכא דאמרי אדרבה, לאידך גיסא, דא"ל להכי שקלי כספים, דאי מגנבי לא משתלמנא מינך
57. האחים שחלקו ובא בעל חוב ונטל חלקו של אחד מהן, רב אמר בטלה מחלוקת, ושמואל אמר ויתר, ורב אסי אמר נטל רביע בקרקע ורביע במעות..מספקא ליה אי כיורשין דמו אי כלקוחות דמו

ט:

58. בהידור מצוה עד שלישי... עד שלישי משלו מכאן ואילך משל הקב"ה
59. שור ובור שמסרן לחרש שוטה וקטן והזיקו חייב לשלם, מה שאין כן באש.. בשור קשור ובור מכוסה, ודכוותה גבי אש גחלת.. מאי שנא הכא ומ"ש הכא? שור דרכיה לנתוקי, בור דרכיה לנתורי, גחלת כמה דשביק לה מעמיא עמיא ואזלא
60. ולר' יוחנן דאמר אפילו מסר לו שלהבת נמי פטור.. צבתא דחרש קא גרים

י.

61. ליתני חומר בשור מבור, שהשור חייב בו שור פסולי המוקדשין, מה שאין כן בבור... מאי שייר דהאי שייר? שייר דש בנירו
62. מסר שורו ה' בני אדם, ופשע בו א' מהן והזיק חייב... דבלאו איהו לא הוה מינטר פשיטא... בלאו איהו נמי מינטר מאי קעביד

י:

63. דבהדי דסמיך בהו תבר... מהו דתימא כחו לאו כגופו דמי, קמ"ל דכחו כגופו דמי
64. הבעלים מטפלין בנבילה... לפחת נבילה

יא.

65. מניין שעל בעל הבור להעלות שור מבורו? ת"ל כסף ישיב לבעליו והמת
66. אין שמין לא לגנב ולא לגזול אלא לנזקין... אבל לשואל שמין
67. אין מצקת שליא בלא ולד

יא:

68. בכור שנטרף בתוך ל' יום אין פודין אותו
69. בהמה גסה נקנית... במסירה... וחכ"א זו וזו במשיכה, ר"ש אומר זו וזו בהגבהה
70. האחין שחלקו מה שעליהן שמין, ומה שעל בניהן ובנותיהן אין שמין... פעמים אף מה שעליהן אין שמין, משכחת לה בגדול אחי, דניחא להו דלשתמעון מיליה
71. שומר שמסר לשומר פטור... שהרי מסר לבן דעת, רבא אמר ששמ"ל חייב... אפילו שומר חנם שמסר לשומר שכר חייב, דאמר ליה את מהימנת לי בשבועה, האי לא מהימנ לי בשבועה

יב.

72. פרוזבול חל על הקרקע ואינו חל על העבדים
73. דמר סבר עבדים כמקרקעי דמי, ומר סבר עבדים כמטלטלין דמי
74. נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף, בשטר, ובחזקה... בעינן קרקע דומיא דערים מצורות ביהודה דלא נידי
75. וחצר מהלכת לא קנה. וכי תימא בעומד, והא אמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה, עומד ויושב לא קנה. והלכתא בכפות
76. החזיק בקרקע קנה עבדים... בעומדים בתוכה... שאני מטלטלי דנידי מטלטלי דלא נידי... שאני מקרקעי דנידי ממקרקעי דלא נידי

יב:

77. ומעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים, שהן ממונו, דברי ר' יוסי הגלילי... מחיים, אבל לאחר שחיטה אפילו רבי יוסי הגלילי מודה,
דכי קא זכו משלחן גבוה קא זכו... בכור... שאני מתנות כהונה דכי קא זכו משלחן גבוה קא זכו (יג.)
78. בכור מוכרין אותו תם חי, ובע"מ חי ושחוט, ומקדשין בו את האשה... בכור בזה"ז, דכיון דלא חזי להקרבה אית להו לכהנים זכיה

יג.

79. במעשר נאמר (ויקרא כ"ז) לא יגאל, ואינו נמכר לא חי ולא שחוט, לא תם ולא בעל מום
80. שלמים שהזיקו גובה מברשן ואינו גובה מאימוריהן. פשיטא, אימורין לגבוה סלקי לא צריכא, לגובה מברשן כנגד אימורים

יג:

81. תודה שהזיקה גובה מבשרה ואינו גובה מלחמה... ניזק אוכל בשר, ומתכפר מביא לחם... דלחם חיובא דבעלים הוא
82. נכסים שהן של בני ברית... למעוטי דעובד כוכבים
83. נכסים המיוחדין... פרט לנכסי הפקר... דנגח תורא דהפקר לתורא דידן, ליזיל וליתיה, בשקדם וזכה בו אחר
84. חוץ מרשות המיוחדת למזיק. דאמר ליה: תורך ברשותי מאי בעי
85. אמר ר"ח אמר אבימי חצר השותפין חייב בה על השן ועל הרגל... ור' אלעזר אמר פטור על השן ועל הרגל
86. כשהזיק חב המזיק להביא ש"ח והשואל, נושא שכר והשוכר שהזיקה בהמה ברשותן, תם משלם ח"נ, ומועד משלם נ"ש... דאזיקה תורא דמשאיל לתורא דשואל, והכא במאי עסקינן שקבל עליו שמירת גופו ולא קבל עליו שמירת נזקיו

יד.

87. חצר השותפים, והפונדק חייב בהן על השן ועל הרגל... בחצר מיוחדת לפירות ואינה מיוחדת לשוורים, דלגבי שן הויא לה חצר הניזק... כיון דאינה מיוחדת לשוורים, שדה אחר קרינא ביה
88. ארבעה כללות היה רשבי"א אומר בנזקין: כל שהוא רשות לניזק ולא למזיק חייב בכל, דמזיק ולא לניזק פטור מכל, לזה ולזה כגון חצר השותפים והבקעה פטור בה על השן ועל הרגל... לא לזה ולא לזה, כגון חצר שאינו של שניהם חייב בו על השן ועל הרגל
89. לא לזה ולא לזה לפירות אלא דחד, לזה ולזה לשוורים, דלגבי שן הויא לה חצר הניזק, לגבי קרן הויא לה רשות הרבים

יד:

90. פרה שהזיקה טלית, וטלית שהזיקה פרה, אין אומרים תצא פרה בטלית וטלית בפרה, אלא שמין אותה בדמים
91. שאין ב"ד נזקין אלא לנכסים שיש להן אחריות. בימתי... אבל אם קדם ניזק ותפס מטלטלין ב"ד גובין לו מהן... שתפס מחיים
92. בפני בית דין... לזה ומכר נכסיו ואחר כך בא לבית דין, אין בית דין גובין לו מהן? אלא, פרט לב"ד הדיוטות

טו.

93. ע"פ עדים... בני חורין למעוטי עבדים, בני ברית למעוטי עובדי כוכבים
94. השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה... לכל דינים שבתורה... לכל מיתות שבתורה
95. פלגא נזקא: ממונא, קסבר סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימן \ קנסא קסבר סתם שוורים בחזקת שימור קיימן

טז:

96. המית שורי את פלוני או שורו של פלוני ה"ז משלם ע"פ עצמו... במועד... המית שורי את עבדו של פלוני אין משלם ע"פ עצמו
97. כל המשלם יותר על מה שהזיק אינו משלם ע"פ עצמו... פחות ממה שהזיק משלם... ח"י צרורות דהלכתא גמירא לה דממונא הוא
98. והשתא דאמרת פלגא נזקא קנסא... משונה הוא, ולא מגבינן בבבל... ואי תפס לא מפקינן מיניה... ואי אמר קבעו לי זימנא דאזלינא
לארעא דישאל קבעינן ליה... ואי לא אזיל משמתינן ליה... ובין כך ובין כך משמתינן ליה עד דמסלק הזיקא, מדרבי נתן דתניא, ר"נ
אומר מניין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו, ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו? ת"ל לא תשים דמים בביתך
99. חמשה תמין... הבהמה אינה מועדת לא ליגח, ולא ליגוף, ולא לשוך, ולא לרבוץ, ולא לבעוט... ושן ורגל מועדים מתחילתן
100. ויש מועדין אחרים כיוצא באלו: הזאב, והארי, הדוב, והנמר, והברדלס, והנחש

טז.

101. ולא לרבוץ. אמר רבי אלעזר לא שנו אלא פכין גדולים, אבל פכין קטנים אורחיה הוא
102. שדרו של אדם לאחר שבע שנים נעשה נחש והני מילי דלא כרע במודים

טז:

103. ארי ברה"ר דרס ואכל פטור, כיון דאורחיה למידרס הו"ל כמו שאכלה פירות... דהוה ליה שן ברה"ר ופטור.. טרף ואכל חייב...
למימרא, דטריפה לאו אורחיה הוא, והכתיב אריה טורף בדי גורותיו, בשביל גורותיו
104. מה בין תם למועד? אלא שהתם משלם חצי נזק מגופו, ומועד משלם נזק שלם מן העלייה... במעולה שבנכסיו
105. וישכב חזקיהו עם אבותיו ויקברוהו במעלה קברי בני דוד... במעלה אצל מעולים שבמשפחה, ומאן נינהו? דוד ושלמה
106. יהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם, אמר ירמיה לפני הקב"ה רבונו של עולם, אפילו בשעה שעושין צדקה, הכשילם בבני
אדם שאינן מהוגנים, כדי שלא יקבלו עליהן שכר
107. וכבוד עשו לו במותו מלמד, שהושיבו ישיבה על קברו

יז.

108. אפילו קיים אמרינן, לימד לא אמרינן. והאמר מר גדול למוד תורה, שהלמוד מביא לידי מעשה ל"ק הא למיגמר הא לאגמורי

הדרן עלך פרק ארבעה אבות

בבא קמא - פרק שני - כיצד הרגל

יז:

1. השן מועדת הבהמה מועדת... תנא שן דחיה וקתני שן דבהמה... קמ"ל דחיה בכלל בהמה... האי דאתיא ליה מדרשא חביבא ליה
2. בהמה שנכנסה לחצר הניזק, והזיקה בגופה דרך הלוכה... באוכף שעליה... משלם נזק שלם שלם
3. צרורות כי אורחיהו חצי נזק... ח"נ צרורות הלכתא גמירי לה... סומכוס אומר צרורות... משלם נזק שלם.
4. תרנגולין שהיו מפריחין ממקום למקום ושברו כלים בכנפיהן משלם נזק שלם, ברוח שבכנפיהן משלמין חצי נזק
5. כל שבזב טמא בנזקין משלם נזק שלם, כל שבזב טהור בנזקין משלם חצי נזק... עגלה מושכת בקרון קא משמע לן
6. זרק כלי מראש הגג, ובא אחר ושברו במקל פטור, דאמרינן ליה: מנא תבירא תבר

יח:

7. תרנגולין שהיו מחטטין בחבל דלי, ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם ש"מ בתר מעיקרא אזלינן... דקאזיל מיניה מיניה
8. כח כחו, לסומכוס, ככחו דמי או לאו ככחו דמי?
9. חצי נזק צרורות, מגופו משלם או מעלייה משלם?

יח:

10. אימור דשמעת ליה לר' טרפון נזק שלם, מגופו מי שמעת ליה? אין, מהיכא מייתי לה מקרן מרשות הרבים, דיו לבא מן הדין להיות כנדון. והא רבי טרפון לית ליה דיו, כי לית ליה דיו היכא דמפריך קל וחומר, היכא דלא מפריך ק"ו אית ליה דיו
11. יש העדאה לצרורות או אין העדאה לצרורות?
12. גללים אצטריכא ליה, ס"ד אמינא הואיל ובתר גופיה גרירין כגופיה דמי, קמ"ל... והא משונה הוא, דדחיק ליה עלמא
13. סוס שצנף, וחמור שנער, ושיבר את הכלים משלם חצי נזק

יט:

14. יש שנוי לצרורות לרביע נזק, או אין שנוי לצרורות לרביע נזק?
15. היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה אלא אם כן מנתזת, ובעטה והתיזה והזיקה, מהו? כיון דאי אפשר לה אורחיה הוא, או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתזה צרורות? תיקו
16. מהלכת ברה"ר והתיזה והזיקה מהו לקרן מדמינן ליה וחיבת, א"ד תולדה דרגל הוא ופטורה? א"ל מסתברא תולדה דרגל הוא.
17. היתה מהלכת בדרך והתיזה... חייב... התיזה ברה"ר והזיקה ברה"י. והאמרת עקירה אין כאן, הנחה יש כאן? א"ל הדרי בי

יט:

18. כשכשה בזנבה, מהו? וכי מאחר דאורחיה, מאי מבעיא ליה? כשכוש יתירא מבעיא ליה
19. כשכשה באמתה, מהו? מי אמרינן מידי דהוה אקרן... יצרא קתקיף ליה... או דלמא קרן כוונתו להזיק הא אין כוונתה להזיק תיקו
20. דליל הפקר, אמר ר"ה נקשר מאליו פטור, קשרו אדם חייב. משום מאי חייב?.. משום בורו המתגלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה
21. בהמה שנכנסה לחצר הניזק, ואכלה אוכלין הראויין לה ושתתה משקין הראויין לה משלם נזק שלם
22. כל מידי דלאו אורחיה ואכלה ליה ע"י הדחק שמיה אכילה

כ:

23. כיון דאורחיה למיכל ליפתא, אורחיה נמי לסרוכי ולמסלק
24. אמר אילפא בהמה ברשות הרבים, ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת מאי טעמא? גבי חברתה כחצר הניזק דמי.
25. מתגלגל, מהו? היכי דמי? כגון דקיימא עמיר ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מרשות היחיד לרה"ר
26. מתגלגל, מהו?.. כגון דקיימא עמיר ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מרשות היחיד לרה"ר
27. משוי מקצתו בפנים ומקצתו בחוץ, אכלה בפנים חייבת, אכלה בחוץ פטורה... בפתילה דאספסתא.
28. אכלה כסות... ברה"ר פטור... כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור, ושמואל אמר ל"ש אלא פירות וירקות, אבל כסות וכלים חייבת
29. ואם נהנית משלמת מה שנהנית... רבה אמר דמי עמיר, רבא אמר דמי שעורים בזול. אומדין כמה אדם רוצה להאכיל לבהמתו דבר הראוי לה אע"פ שאינו רגיל
30. הדר בחצר חבירו שלא מדעתו... בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר, זה לא נהנה וזה לא חסר... בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר, מאי? מצי אמר ליה מאי חסרתך, או דלמא מצי אמר הא איתהנית... [א"צ להעלות לו שכר]

כ:

31. המקיף חבירו משלש רוחותיו, וגדר את הראשונה ואת השנייה ואת השלישית אין מחייבין אותו הא רביעית מחייבין אותו, ש"מ ז"נ וז"יח חייב שאני התם, דאמ"ל את גרמת לי הקיפא יתירא...
32. א"ר יוסי אם עמד ניקף וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל... הא מקיף פטור, שאני התם דא"ל לדידי סגי לי בנטירא בר זוזא
33. בעל העלייה בונה בית ויושב בה עד שיתן לו יציאותיו... הא שכרו לא, ש"מ ז"נ וז"יח פטור, שאני התם דביתא לעלייה משתעבד
34. שאני התם משום שחורריתא דאשייתא

כא.

35. הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר, משום שנאמר ושאיה יוכת שער... רב יוסף אמר ביתא מיתבא יתיב
36. מחזרת רב אמר חייבת ושמואל אמר פטורה. ולשמואל היכי משכחת לה דמחייבא, כגון דשבקה לרחבה ואזלה וקמה בצדי רחבה
37. מפתח החנות משלמת מה שנהנית... מה שנהנית אין, מה שהזיקה לא... דקיימא בקרן זוית
38. מקצה מקום מרשותו לרה"ר פטורה ושמואל אמר..חייבת

כב:

39. הכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושברו את הכלים משלם נזק שלם, נפלו פטורין... למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב מאי
איכא למימר? כגון דמקרבי כלים לגבי כותל, דכי קפצי בקפיצה לא נפלי עליהו, ואפילו תחלתו בפשיעה ליכא
40. הכלב והגדי שדלגו ממטה למעלה פטורין (מנ"ש), מלמעלה למטה חייבין... אפיך מיפך כלבא בזקירא וגדיא בסריכא..פטור מנ"ש

כג:

41. אתמר, ר' יוחנן אמר אשו משום חציו, וריש לקיש אמר אשו משום ממונו
42. גמל טעון פשתן ועבר ברשות הרבים, נכנסה פשתנו לתוך החנות ודלקו בנרו של חנווני והדליק את הבירה בעל גמל חייב..למ"ד
משום ממונו, האי אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי עסקינן במסכסכת כל הבירה כולה

כד:

43. המדליק את הגדיש, והיה..עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור... למ"ד אשו משום ממונו..אילו קטל תוריה עבדא, הכי
נמי דלא מיחייב? הב"ע כשהצית בגופו של עבד, דקם ליה בדרכה מיניה. אי הכי, מאי למימרא? לא צריכא, בגדי דחד ועבד דחד
44. השולח את הבעירה ביד חש"וק פטור מדיני אדם וחייב בד"ש..למ"ד אשו משום ממונו, אילו מסר שורו לחש"ו ה"י"נ דלא
מיחייב? הא אתמר עלה.. ל"ש אלא כשמסר לו גחלת וליבה, אבל מסר לו שלהבת חייב..ור"י..עד דמסר ליה גוזא סילתא ושרגא

כה:

45. למאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו... מאי בינייהו? איכא בינייהו, לחיבו בארבעה דברים
46. הכלב... אכל החררה והדליק הגדיש על החררה משלם נ"ש ועל הגדיש משלם ח"נ.. ז"א סתם דלתות חתורות הן אצל כלב
47. דאכלה היכא?... הא בעינן וביער בשדה אחר..דאכלה בגדיש דבעל חררה. תפשוט דפי פרה כחצר הניזק

כז:

48. ואי אמרת כחצר המזיק דמי, שן דחייב רחמנא..שנתחככה בכותל להנאתה.. והא בעינא כאשר יבער הגלל עד תומו..דשף צלמי
49. השיך בו את הנחש רבי יהודה מחייב, וחכמים פוטרים..לדברי ר' יהודה ארס נחש בין שיניו הוא עומד, לפיכך מכיש בסיף ונחש
פטור, לדברי חכמים ארס נחש מעצמו מקיא, לפיכך נחש בסקילה ומכיש פטור
50. הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות, ונגחו שורו של בעל הבית ומת השור בסקילה, ובעלים פטורים מן הכופר דא"ל ברשותי
מאי בעית, שורו נמי לימא ליה מאי בעית ברשותי אלא לענין קטלא לא אמרינן
51. ואי גדר, שן דחייב רחמנא היכי משכחת לה? כשחתרה אי נמי, דנפיל גודא בליליא
52. הני עיזי דשוקא דמפסדי, מתרינן במרייהו תרי ותלתא זמנין, אי ציית ציית, ואי לא אמרינן ליה תיב אמסחתא וקבל זוזך
53. מועד, כל שהעידו בו ג' ימים... דברי ר"י ר"מ אומר מועד שהעידו בו ג' פעמים..ריחק נגיחותיו חייב קירב נגיחותיו לא כ"ש
54. מ"ט דר' יהודה? אמר אביי..תמול חד, מתמול תרי, שלשום תלתא, ולא ישמרנו בעליו אתאן לנגיחה רביעית, רבא אמר תמול
מתמול חד, שלשום תרי, ולא ישמרנו האיזנא חייב
55. ותם משיחזור בו שלשה ימים, דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר..ותם כל שיהו התינוקות ממשמשין בו ואינו נוגח

כח:

56. וזאת תהיה טמאתו בזובו, תלה הכתוב את הזב בראיות ואת הזבה בימים..מסתברא קאי בראיות ממעט ראיות, קאי בראיות
ממעט ימים?
57. דרבי יוסי נימוקו עמו
58. אבעיא להו שלשה ימים דקתני, ליעודי תורא או ליעודי גברא? למאי נפקא מינה? דאתו תלתא כיתי סהדי בחד יומא
59. אין השור נעשה מועד עד שיעידו בו בפני בעלים ובפני בית דין
60. העידוהו שנים בראשונה וב' בשניה וב' בשלישית הרי כאן ג' עדיות, והן עדות א' להזמה..נמצאת כת שלישית זוממת כולן חייבין

כט:

61. במכירין בעל השור ואין מכירין את השור... דאמרי תורא נגחנא אית לך בבקרך אבעי לך לנטורי לכוליה בקרא
62. כיון דידעת בכלבך דמשסי ליה ומשתסי, לא אבעי לך לאשהויה
63. שיסהו הוא בעצמו פטור, מאי טעמא? כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור...שתי פרות ברה"ר, אחת רבוצה ואחת מהלכת,
ובעטה מהלכת ברבוצה פטורה, רבוצה במהלכת חייבת, א"ל אנא בההיא חיובי מחייבנא, דא"ל כי אית לך רשותא לסגויי עלי,
לבעוטי בי לית לך רשותא
64. נגח...ברה"ר משלם ח"נ, ברשות הניזק רבי טרפון אומר נזק שלם, וחכמים אומרים ח"נ...דיו לבא מן הדין להיות כנידון

כה.

65. דיו דאורייתא הוא דתניא מדין ק"ו כיצד... ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים, ק"ו לשכינה ארבעה עשר יום אלא דיו
66. כי לית ליה דיו היכא דמפריך ק"ו, היכא דלא מפריך ק"ו אית ליה דיו
67. מקרה לילה כתיב, מי שקריו גורם לו, יצא זה שאין קריו גורם לו אלא דבר אחר גרם לו, קמ"ל. מידי ולא ד"א כתיב?
68. שכבת זרע של זב מטמא במגע ואין מטמא במשא דברי ר"א, ור"י אומר אף מטמא במשא, לפי שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה

כה:

69. למעלה מהן זובו של זב ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ודם הנדה מטמאין בין במגע בין במשא..קתני לה גבי רוקו אלא משום
דאתי (ק"ו) מרוקו
70. מפץ בשרץ מניין? ודין הוא ומה פכין קטנים שטהורים בזב טמאין בשרץ, מפץ שטמא בזב אינו דין שיהא טמא בשרץ
71. הניחא למ"ד מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין שפיר, אלא למ"ד למידין ומשיבין מאי איכא למימר?
72. הניחא למ"ד דון מינה ואוקי באתרא, אלא למ"ד דון מינה ומינה מאי איכא למימר?
73. וכבסתם בגדיכם ביום השביעי, כל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהו פחותין משבועה

כו.

74. ותהא שן ורגל חייב ברה"ר מק"ו... וחצו את כספו, כספו של זה ולא כספו של אחר
75. ולא תהא שן ורגל חייבת ברשות הניזק אלא חצי נזק מק"ו מקרן... אמר קרא ישלם, תשלומין מעליא
76. ולא תהא קרן ברה"ר חייב מק"ו, ומה שן ורגל... אמר קרא יחצון, אין חצי נזק חלוק לא ברה"ר ולא ברה"י
77. רגל שדרסה ע"ג תינזק בחצר הניזק... קרן כיון דעבד תרי ותלתא זמני אורחיה הוא ומשלם כופר, ה"נ ל"ש... איכא כופר ברגל
78. הכניס שורו לחצר בעה"ב שלא ברשות, ונגחו לבעה"ב ומת השור בסקילה, ובעליו בין תם בין מועד משלם כופר שלם, דברי
ר"ט... סבר ליה כרבי יוסי הגלילי, דאמר: תם משלם חצי כופר ברה"ר, ומייתי לה מק"ו מרגל

כו:

79. אדם מועד לעולם... פצע תחת פצע לחייבו על בשוגג כמזיד ועל האונס כרצון
80. היתה אבן מונחת לו בחיקו ולא הכיר בה ועמד ונפלה, לענין נזקין חייב, לענין ד' דברים פטור, לענין שבת מלאכת מחשבת אסרה
תורה, לענין גלות פטור... בשגגה מכלל שהיה לו ידיעה... לענין עבד פלוגתא... רשב"ג אומר ושיחתה עד שיתכוין לשחתה
81. זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושברו במקל פטור, מאי טעמא? מנא תבירא תבר.
82. זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים או כסתות, בא אחר וסלקן או קדם וסלקן פטור, מ"ט? בעידנא דשדייה פסוקי מפסקי גיריה
83. הכוהו י' בני אדם ב"י מקלות, בין בבת א' בין בזה אח"כ כולן פטורין, ריב"ב אומר בזה אח"כ האחרון חייב, מפני שקירב מיתתו

כז.

84. ממשמע שנאמר ושלחה ידה, איני יודע שהחזיקה? מה ת"ל והחזיקה? לומר לך כיון שנתכוין להזיק אע"פ שלא נתכוין לבייש
85. הניח לו גחלת על לבו ומת פטור, על בגדו ונשרף חייב... ע"מ לפטור פטור
86. הניח גחלת על לב עבדו, מהו? כגופו דמי או כממונו דמי? שורו מהו? הדר פשטה: עבדו כגופו, שורו כממונו.

הדרן עלך כיצד הרגל

בבא קמא – פרק שלישי – המניח

כז:

1. קמ"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב
2. ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור. אמאי פטור איבעי ליה לעיוני ומיזל... בממלא רה"ר כולה חביות.. אפי' שבר נמי / לפי שאין דרכן של בני"א להתבונן בדרכים... קרנא דעצרא הוי, דכיון דברשות קעבדי איבעי ליה לעיוני ומיזל
3. ואם הוזק בה בעל חבית חייב בנזקו, דדוקא נתקל, אבל שבר לא, מאי טעמא? הוא דאזיק אנפשיה
4. אמרו: לרכובה שלש, ולבעיטה חמש, ולסנוקרת י"ג... שלח ליה חסדא חסדא קנסא קא מגבית בבבל?
5. ר"י אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה, ר"נ אמר עביד איניש דינא לנפשיה היכא דאיכא פסידא כ"ע ל"פ דעאד"ל
6. אל תיכנס לחצר חברך ליטול את שלך שלא ברשות, שמא תראה עליו כגנב, אלא שבור את שיניו, ואמור לו שלי אני נוטל

כח:

7. שור שעלה ע"ג חבירו להורגו, ובא בעל התחתון ושמט את שלו ונפל עליון ומת פטור.. בתם דאיכא פסידא... דחפו לעליון ומת חייב.. שהיה לו לשמטו ולא שמטו
8. מניין לנרצע שכלו לו ימיו ורבו מסרהב בו לצאת, וחבל ועשה בו חבורה, שהוא פטור ת"ל לא תקחו כופר וכו' לשוב, לא תקחו כופר לשב, הכא במאי עסקינן בעבדא גנבא
9. וקצתה את כפה ממון... בד"א בשיכולה להציל ע"י דבר אחר, אבל א"י להציל ע"י דבר אחר, נעשה ידה כשליח ב"ד ופטורה
10. הרי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו, נטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן נתן, ושלו לא הגיעו... כל מן הצד דרך עקלתון הוא, קרובה לזה ורחוקה לזה... שלו לא הגיעו?... דאמר רב יהודה מיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו
11. נשברה כדו ברה"ר, והוחלק אחד במים או שלקה בחרסית חייב

כח:

12. אבנו וסכיניו ומשאו מבורו למדנו, וכולן אני קורא בהן שור ולא אדם, חמור ולא כלים. והני מילי לענין קטלא, אבל לענין נזקין אדם חייב, וכלים פטורין. ורב? הני מילי היכא דאפקרינהו, אבל היכא דלא אפקרינהו ממונו הוא
13. לא תימא בנתקל באבן ונשוף באבן הוא דמחייב... אלא אפילו נתקל בקרקע ונשוף באבן חייב כמאן? כר' נתן
14. רבי יהודה אומר במתכוין חייב, באינו מתכוין פטור... מכלל דמחייב ר"מ אפילו נפשרה... אמאי? אנוס הוא, ואנוס רחמנא פטריה, דכתיב ולנערה לא תעשה דבר

כט:

15. פליגי בשעת נפילה בנתקל פושע... דאתקיל ואתקילה ביה גמלא... מר סבר נתקל פושע הוא, ומ"ס נתקל לאו פושע הוא, פליגי לאחר נפילה במפקיר נזקיו מר סבר מפקיר נזקיו חייב ומר סבר פטור

כט:

16. קמ"ל דמפקיר נזקיו דהכא הוא דפטרי רבנן, דאנוס הוא, אבל מפקיר נזקיו דעלמא מחייבי
17. מפקיר נזקיו רבי יוחנן ור"א, חד אמר חייב, וחד אמר פטור
18. שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאילו הן ברשותו, ואלו הן בור ברשות הרבים וחמץ משש [שעות] ולמעלה
19. למה"ד למוצא בור מגולה וכסהו וחזר וגילהו. מי דמי? התם לא אסתלק להו מעשה ראשון, הכא אסתלק להו מעשה ראשון, הא לא דמי אלא למוצא בור מגולה וטממה וחזר וחפרה, דאסתלקו להו מעשה ראשון וקיימא לה ברשותו
20. כל הפך למטה משלשה הוא

ל:

21. השופך מים ברה"ר והחזק בהן אחר חייב.. ל"ש אלא דנטפנו כליו במים אבל הוא עצמו פטור קרקע עולם הזיקתו.. בדתמו מיא
22. המצניע את הקוץ.. לא שנו אלא מפריה, אבל מצמצם לא... לפי שאין דרכן של בני אדם להתחכך בכתלים
23. המצניע קוצותיו וזכוכיותיו לתוך כותל של חבירו, ובא בעל כותל וסתר כותלו, ונפל לרה"ר והזיקו חייב המצניע... בכותל רעוע, אבל בכותל בריא המצניע פטור וחייב בעל הכותל
24. המכסה בורו בדליו של חבירו, ובא בעל דלי ונטל דליו חייב בעל הבור... מהו דתימא.. הכא דידע ליה הו"ל לאודועיה, קמ"ל
25. אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא, לקיים מילי דנזיקין רבא אמר מילי דאבות ואמרי לה מילי דברכות
26. בשעת הוצאת זבלים, אדם מוציא זבלו לרה"ר וצוברו כל שלשים יום, כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה, שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ... אם הזיקו חייבין לשלם ור"י פטור... בנר חנוכה פטור מפני שהוא רשות מצוה

ל:

27. המוציא את תבנו וקשו לרה"ר לזבלים... וכל הקודם בהן זכה... משום דמשרקי
28. דבר דבר שיש בו שבה קנסו גופו משום שבהו, דבר שאין בו שבה לא קנסו... לאלתר קנסינן או לכי מייתי שבחא קנסינן? ... בהלכה ואין מורין כן קא מיפלגי... מותרין הו
29. שטר שכתוב בו רבית.. וחכמים אומרים גובה את הקרן אבל לא את הרבית.. עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא קרן דבהתירא, אבל הכא קרן גופא קמזיק

לא.

30. שני קדרין שהיו מהלכין זה אחר זה ונתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון הראשון חייב בנזקי שני... אפילו לרבנן דאמרי אנוס הוא ופטור הכא חייב שהיה לו לעמוד ולא עמד / היה לו להזהיר ולא הזהיר
31. דאע"ג דעמד לפוש כי קאמר לו לבעל חבית עמוד פטור... דאע"ג דהיה להן לעמוד כי הזהירו זה את זה פטורין

לא:

32. ראשון ודאי פושע הוא, שני אגופו מחייב דהוה לו לעמוד ולא עמד, אממונו פטור דא"ל האי בירא לאו אנא כריתיה
33. כולן חייבין על נזקי גופן ופטורין על נזקי ממונן... שהוזקו כלים בכלים

לב.

34. נשברה כדו של זה בקורתו של זה פטור שלוה רשות להלך ולזה רשות להלך... תרוייהו כהדדי נינהו, הכא איהו קעביד מעשה
35. אמר ריש לקיש שתי פרות ברה"ר אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה:
- רבוצה במהלכת חייבת... טעמא דבעטה הא הוזקה ממילא פטור... כגון דרבעה בחד גיסא איבעי לה לסגויי באידך גיסא מהלכת ברבוצה פטורה... א"ל מתני' דכי אורחיה קא מסגי הכא א"ל נהי דאית לך רשות לסגויי עלי לבעוטי בי לית לך רשותא
36. אחד רץ ואחד מהלך פטור בד"א בע"ש בין השמשות... מפני שרץ ברשות... שניהם רצין אפי' בחול פטורין

לב:

37. בואו ונצא לקראת כלה מלכתא ואמרי לה לקראת שבת כלה מלכתא רבי ינאי מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה
38. המבקע... מרה"ל לרה"י אחר דלא שכיחי רבים ומעיקרא ברשות אימא לא צריכא
39. הנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות ונתזה בקעת וטפחה על פניו ומת פטור, ואם נכנס ברשות חייב מאי חייב א"ר יוסי בר חנינא חייב בד' דברים ופטור מגלות... דהוי ליה שוגג קרוב למזיד... ומאן דמתני לה ארישא אבל אסיפא כיון דברשות חייב גלות
40. הנכנס לחנותו של נפח ונתזה ניצוצות וטפחה לו על פניו ומת פטור ואפי' נכנס ברשות... בשוליא דנפחי... כשרבו מסרהב בו לצאת

לג.

41. מי שיצתה אבן מתחת ידו והוציא הלה את ראשו וקיבלה... פטור מגלות וחייב בד' דברים... ומצא פרט למצאיא א"ע / פטור לגמרי
42. פועל שנכנס לתבוע שכרו מבעה"ב... נשכו כלבו פטור אע"פ שנכנס ברשות... דקרי אבבא ואמר ליה אין... אין קום אדוכתך משמע
43. כמשפט הזה יעשה לו כמשפט שור בשור כך משפט שור באדם מה שור בשור תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם אף שור באדם תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם ר' עקיבא אומר כמשפט הזה כחתון ולא כעליון... ורבנן זה למה לי לפוטרו מארבעה דברים
44. יושם השור בב"ד דברי רבי ישמעאל... בעל חוב הוא וזווי הוא דמסיק ליה... רבי עקיבא אומר הוחלט השור... שותפי נינהו

לג:

45. מכרו מזיק לר' ישמעאל מהו... עשה עבדו אפותיקי ומכרו ב"ח גובה הימנו שורו אפותיקי ומכרו אין ב"ח גובה הימנו עבד מ"ט משום דאית ליה קלא האי נמי כיון דנגח קלא אית ליה דתורא נגחנא קרו ליה... מכרו מכור... לרדיא
46. הקדישו מוקדש אפילו לר"ע משום דר' אבהו דא"ר אבהו גזירה שמא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון
47. זאת אומרת המזיק שעבודו של חבירו פטור פשיטא מהו דתימא... היכא דחפר בה בורות שיחין ומערות ליחייב קמ"ל
48. שור תם... משעמד בדין מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש שחטו ונתנו במתנה לא עשה ולא כלום... לפי שאין משתלם אלא מגופו... מועד... מה שעשה עשוי לפי שאין משתלם אלא מן העלייה

לד.

49. שור תם... משעמד בדין... קדמו ב"ח והגביהו בין חב עד שלא הזיק בין הזיק עד שלא חב לא עשו ולא כלום... ש"מ ב"ח מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה, לא... שאני התם דא"ל אילו גבך הוה לא מינך הוה גבי ליה דהאי תורא דאזקן מיניה משתלמנא
50. שור... שנגח שור שוה מאתים ושבח ועמד על ד' מאות שאלמלא (לא) הזיקו היה עומד על שמנה מאות זוז נותן כשעת הנזק, כחש כשעת העמדה בדין... דכחש מחמת מכה דא"ל קרנא דתורך קבירא ביה
51. שבח מזיק נותן לו כשעת הנזק כחש כשעת העמדה בדין... כולה ר"ע היא והכא במאי עסקינן כשפיטמו

לד:

52. שבח נבילה איכא בינייהו דמ"ס דניזק הוי ומ"ס פלגא... שלם ישלם בעלים משלמין ואין בעלים נוטלין
53. פחת שפחתה מיתה מחצין בחי מנא ליה מוגם את המת יחצון
54. כל המקלקלין פטורין חוץ מחובל ומבעיר א"ל פוק תני לברא... ואת"ל משנה חובל בצריך לכלבו מבעיר בצריך לאפרו

לה.

55. מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה לא חלקת בה בין שוגג בין מזיד בין מתכוון לשאין מתכוון בין דרך ירידה לדרך עלייה לפוטרו ממון אלא לחייבו ממון אף מכה אדם לא תחלוק בו... לחייבו ממון אלא לפוטרו ממון
56. [זאת אומרת] חלוקים עליו חביריו על סומכוס דאמר ממון המוטל בספק חולקין... א"ל אין אמר סומכוס אפילו ברי וברי
57. אמרי ברי ושמא שמא וברי חד מילתא היא ברי וברי שמא וברי תרי מילי נינהו
58. היו הניזקין שנים אחד גדול ואחד קטן וכו' הא לא מייתי ראייה שקיל כדקאמר מזיק אמאי חטים ושעורים נינהו ראוי ליטול ואין לו והתניא הרי זה משתלם על הקטן מן הגדול ולגדול מן הקטן דתפס

לו.

59. היו שניהם של איש אחד שניהם חייבים... לעולם בתמין ורבי עקיבא היא דאמר שותפין נינהו וטעמא דאיתנהו לתרוייהו דלא מצי מדחי ליה אבל ליתנהו לתרוייהו מצי אמר ליה זיל אייתי ראייה דהאי תורא אזקך ואשלם לך

הדרן לך המניח

בבא קמא - פרק רביעי - שור שנגח ארבעה וחמשה

לו:

1. הב"ע כגון שתפסו ניזק לגבות הימנו ונעשה עליו כשומר שכר לנזקין
2. דהא אמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא שבוק מתניתין ותא בתראי רישא ר' ישמעאל וסיפא ר' עקיבא
3. כל כסף האמור בתורה כסף צורי ושל דבריהם כסף מדינה
4. אגן יד עניים אגן... היתומים אינן צריכין פרוזבול ר"ג ובית דינו אביהן של יתומין היו

לז:

5. שור שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו.. מועד לקטנים ואינו מועד לגדולים... רב זביד אמר ואינו מועד תנן הא סתמא הוי מועד רב פפא אמר אינו מועד תנן דסתמא לא הוי מועד... ואת"ל נמי איתא לדר"פ נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל
6. ת"ר ראה שור נגח חמור לא נגח סוס נגח גמל לא נגח פרד נגח ערווד לא נגח נעשה מועד לסירוגין לכל

לז:

7. שור שור ושור חמור וגמל מהו.. חמור וגמל שור שור ושור מהו.. שבת שבת אחד בשבת ושני בשבת מהו... תיקון
8. ראתה יום ט"ו בחדש זה ויום ט"ז בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג
9. שמע קול שופר ונגח קול שופר ונגח קול שופר ונגח נעשה מועד לשופרות.. מ"ד הך שופר קמא סיוטא בעלמא הוא דנקטיה
10. שור של ישראל שנגח שור של הקדש ושל הקדש שנגח לשור של הדיוט פטור שנאמר שור רעהו ולא שור של הקדש ר"ש בן מנסיא אומר.. ושל הדיוט שנגח שור של הקדש בין תם בין מועד משלם נזק שלם... כשפרט לך הכתוב רעהו גבי תם

לח:

11. שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור שור של כנעני שנגח שור של ישראל, בין תם בין מועד משלם נזק שלם שנאמר עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים.. ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח, כיון שלא קיימו, עמד והתיר ממונן לישראל
12. עמד וימודד ארץ ראה וכו' ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח ולא קיימום, עמד והתירן להם.. אמרי אין מקבלים עליהן שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה, דא"ר חנינא גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה
13. אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, כהנים ולוים וישראלים לא נאמר אלא אדם, הא למדת שאפי' נכרי ועוסק בתורה ה"ה ככה"ג

לח:

14. אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה, דאילו בכירה דקאמרה מואב א"ל הקב"ה למשה אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה.. הא אנגריא עביד בהו, צעירה דקאמרה בן עמי א"ל הקב"ה למשה וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם כלל, דאפילו אנגריא לא תעביד בהו.
15. לעולם יקדים אדם לדבר מצוה, שבשביל לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע דורות לישראל עובד, ישי, ודוד, ושלמה, ואילו צעירה עד רחבעם
16. קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם... קנס הוא שקנס ר"מ בממונם, שלא יטמעו בהם

לט:

17. ונתביה לעניים אמר רב מרי משום דהוי ממון שאין לו תובעים
18. שור של חש"ו שנגח שור של פקח פטור, אלמא אין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו/ מעמידין אפוט' לתם לגבות מגופו
19. ואם הוחזקו נגחנין, מעמידין להם אפוט' ומעידין להן בפני אפוט', ומשונין להו מועד, דכי הדר נגח לשלם מעלייה.. יתומי/ אפוט'.. וחוזרין ונפרעין מן היתומים לכי גדלי
20. אין נזקקין לנכסי יתומין אא"כ רבית אוכלת בהן ור"י אמר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני.. מזיק שאני

לט:

21. רשות משנה איכא בינייהו

מ:

22. אפטרופסים משלמין מן העלייה ואין משלמין כופר מאן תנא כופרא כפרה ויתמי לאו בני כפרה נינהו
23. לא דכ"ע כופרא כפרה הוא והכא בהא קמיפלגי רבנן סברי בדניזק שיימינן ורבי ישמעאל בנו של ר"י סבר בדמזיק שיימינן
24. שור של שני שותפין כיצד משלמין כופר
25. תנן חייבי ערכין ממשכנין אותן חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן, חייבי כופרין מאי
26. שאלו בחזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל משלם חצי נזק.. שהכיר בו שהוא נגחן

מ:

27. ונימא ליה אי אהדרתיה ניהליה הוה מעריקנא ליה לאגמא... משום דא"ל כי היכא דמשתעבדנא לדידך הכי נמי משתעבדנא להאיך מדר' נתן דתניא רבי נתן אומר מנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו מנין שמוציאין מזה ונותנים לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו
28. הועד בבית שואל והחזירו לבעלים בעלים משלמין חצי נזק ושואל פטור מכלום... רשות משנה... ורישא היינו טעמא משום דכל מקום שהולך שם בעליו עליו / רשות אינה משנה.. וסיפא היינו טעמא משום דא"ל לאו כל כמינך דמייעדת ליה לתוראי
29. שור האצטדין אינו חייב מיתה... וכשר לגבי מזבח.. שנא' כי יגח ולא שיגחוהו... ומן הצאן להוציא את הנוגח
30. רובע אינו משלם את הכופר... דאתיוה לב"ד וקטלוהו מהו דתימא כמאן דקטלה דמי / קרן כוונתו להזיק האי כוונתו להנאת עצמו

מא.

31. וכי מאחר דמתם קטלינן ליה מועד היכי משכחת לה? כגון שאמדוהו לג' בני"א רב אשי אמר אומדנא לאו כלום הוא.. כגון שסיכך ג' בני"א.. כגון שהרג ג' בהמות.. ג' עכו"ם.. ג' בני"א טרפה.. דקטל וערק לאגמא.. במכירין את בעל השור ואין מכירין את השור
32. שאם שחטו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה... בהנאה מנין ת"ל ובעל השור נקי... להנאת עורו
33. כ"מ שנא' לא יאכל לא תאכל לא תאכלו א' איסור אכילה וא' איסור הנאה במשמע עד שיפרט לך הכתוב כדרך שפרט לך בנבילה

מא:

34. אטו סכין כתיבא באורייתא?
35. היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא פירש אמרו לו תלמידיו רבי כל אתין שדרשת מה תהא עליהן אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך קבלתי שכר על הפרישה עד שבא ר' עקיבא ולימד את ה' אלקיך תירא לרבות ת"ח
36. נקי מחצי כופר... כשהמית ע"פ עד א' או ע"פ בעלים..במתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם

מב.

37. נקי מדמי ולדות... כי ינצו אנשים..ולא שוורים, דאפילו נתכונו לאשה עצמה יענשו כתב רחמנא בעל השור נקי דפטירי

מב:

38. נקי מדמי עבד... כשקדם בעליו ושחטו..הואיל וב"ק הוא אע"ג דשחטיה לא לישתלם מיניה... סד"א הואיל ומחמירי בעבד מב"ח
39. והמית איש או אשה..מה איש נזקיו ליורשיו אף אשה נזקיה ליורשיה...לא אמר אלא בכופר הואיל ואין משתלם אלא לאחר מיתה והוה ליה ראוי ואין הבעל נוטל בראוי כבמוחזק... והמית..אם כופר יושת
40. הכה את האשה ויצאו ילדיה נותן נזק וצער לאשה ודמי ולדות לבעל אין הבעל נותן ליורשיו אין האשה נותנת ליורשיה..בגרושה

מג.

41. התורה זכתה דמי ולדות לבעל אפילו בא עליה בזנות מאי טעמא אמר קרא כאשר ישית עליו בעל האשה
42. דאמר רבה גבו קרקע יש לו גבו מעות אין לו ור"נ אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו

מג:

43. שור שהמית את העבד שלא בכוונה פטור מל' שקלים... משלם דמים..פטור מכופר..כ"ז שהשור בסקילה הבעלים משלמין ל' שקלים / אם עבד לרבות עבד שלא בכוונה כעבד בכוונה... אם כופר לרבות כופר שלב"כ ככופר בכוונה..כת' במקום תשלומין

מד.

44. ת"ל או בן יגח או בת יגח נגיחה בתם נגיחה במועד נגיחה למיתה נגיחה לנזקין
45. שור שהיה מתחכך בכותל ונפל על האדם..פטור ממיתה וחייב בכופר..במועד להתחכך על בני אדם..להנאתו

מד:

46. והנזקין שלא בכוונה רב יהודה מחייב..יליף מכופרו... ורב שמעון פוטר..יליף מקטילה
47. נתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב... רב שמעון אומר אפילו נתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור מ"ט..השור יסקל וגם בעליו יומת כמיתת בעלים כך מיתת השור מה בעלים עד דמיכוין ליה אף שור נמי עד דמיכוין ליה
48. וארב לו וקם עליו עד שיתכוין לו, ורבנן..פרט לזורק אבן לגו..דאיכא תשעה ישראלים ואחד כנעני דאע"ג דרובא ישראלים נינהו כיון דאיכא חזא כנעני בינייהו הוי ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וספק נפשות להקל
49. ת"ר שור שור שבעה להביא שור האשה שור היתומים שור האפוטרופוס שור המדבר שור ההקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין
50. ר' יהודה אומר שור המדבר שור ההקדש שור הגר שמת פטורין מן המיתה לפי שאין להם בעלים... אפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר פטור שנאמר והועד בבעליו והמית וגו'..עד שתהא מיתה והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד

מה.

51. שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכור מוקדש שחטו בשרו מותר החזירו שומר לבית בעליו מוחזר משנגמר דינו מכור אינו מכור הקדישו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבית בעליו אינו מוחזר
52. אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך
53. אין גומרין דינו של שור אלא בפניו..אילו אהדרתיה ניהלי הוה מערקנא ליה לאגמא... ור' יעקב..שור בר טענתא הוא?
54. ד' נכנסו תחת הבעלים ואלו הן ש"ח וכו'..הרגו..נהרגין..וחייבין להחזיר דמי שור לבעליו חוץ מש"ח... דנטריה שמירה פחותה

מה:

55. קשרו בעליו במוסרה ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק אחד תם ואחד מועד חייב דברי ר"מ... קסבר סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימי, רבי יהודה אומר תם חייב ומועד פטור..ר"א בן יעקב אומר אחד תם ואחד מועד ששמרו שמירה פחותה פטור
56. אמר רב אדא בר אבהו לא פטר ר"י אלא צד העדאה שבו אבל צד תמות במקומה עומדת
57. מועד לקרן ימין אינו מועד לקרן שמאל

מו.

58. ה"ט דר"א..ר"נ אומר מניין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו שנא' ולא תשים דמים בביתך

הדרן עלך שור שנגח ארבעה וחמשה

בבא קמא – פרק חמישי - שור שנגח את הפרה

- מז.
1. זו דברי סומכוס דאמר ממון המוטל בספק חולקין אבל חכ"א זה כלל גדול בדין הממעה...אפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא
 2. המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן.. בגברא דזבין להא ולהא..דאוקיר בישראל וקאי בדמי רדיא.. רב אמר הר"ז מקח טעות זיל בתר רובא ורובא דאינשי לרדיא הוא דזבני ושמואל אמר יכול שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך כי אזלינן בתר רובא באיסורא אבל בממונא לא אזלינן בתר רובא
- מז:
3. מניין להמוציא מחבירו עליו הראיה..למה לי קרא סברא הוא דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא
 4. מניין שאין נזקקין אלא לתובע תחלה שנאמר מי בעל דברים יגש אליהם יגיש דבריו אליהם אמרי נהרדעי פעמים שנזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דקא זילי נכסיה
 5. וכן פרק שנגחה את השור ונמצא ולדה בצדה...איתה לפרה משתלם ח"ז מפרה, ליתא לפרה משתלם רביע נזק מולד
- מז.
6. פרה שהזיקה גובה מולדה מאי טעמא גופה היא תרנגולת שהזיקה אינו גובה מביצתה מ"ט פירשא בעלמא הוא
 7. אין שמין לפרה בפני עצמה ולולד בפני עצמו אלא שמין לולד על גב פרה שאם אי אתה אומר כן נמצא אתה מכחיש את המזיק
 8. פרה דחד וולד דחד פיטמא לבעל פרה נפחא מאי... והלכתא חולקין
- מז:
9. לרבנן דאמרי בסתמא נמי קבולי קביל עליה נטירותא...וברשות שמירת קדירות קבל עליו בעל החצר ואפילו נשברו ברוח...ברשות שמירת שורו קבל עליו אפילו חנק את עצמו
 10. הכניס פירותיו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעה"ב פטור ואם הוזקה בהן בעל הפירות חייב... לא שנו אלא שהוחלקה בהן אבל אכלה פטור מאי טעמא הוה לה שלא תאכל
 11. הנותן סם המות לפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים... הוא הדין אפילו פירות נמי פטור מדיני אדם והא קמ"ל דאפי' סם המות נמי דלא עבידא דאכלה חייב בדיני שמים
 12. היכא דקביל עליה נטירותא מהו דנפשיה הוא דקביל עליה או דלמא אפילו נטירותא דעלמא קביל עליה
 13. הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן פטור ואם הכניס ברשות חייב...פטור בעל השור וחייב בעל השור.. ברשות הוא לה שן ברשות הניזק ושן ברשות הניזק חייבת שלא ברשות הוא לה שן ברה"ר
- מח.
14. למיפא כיון דבעיא היא צניעותא מרוותא דחצר מסלקי נפשיהו הלכך עלה דידה רמיא נטירותא
 15. אף על גב דאמר מר כי יכרה איש בור ולא שור בור הכא כיון דאית ליה להאיך למלויה ולא קא מלייה כמאן דכרייה דמי
 16. נכנס לחצר בעה"ב שלא ברשות...הוה ידע ביה הזיקו בעה"ב חייב..משום דא"ל נהי דאית לך רשותא לאפוקי לאזוקי ל"ל רשותא
- מח:
17. שניהם ברשות או שניהם שלא ברשות הזיקו זה את זה חייבין הוזקו זה בזה פטורין
 18. לא שנו אלא שהבאיש בשעת נפילה אבל לאחר נפילה פטור מ"ט הוי שור בור ומים כלים ולא מצינו בור שחייב בו את הכלים
 19. לא שנו אלא שהבאיש מגופו אבל הבאיש מריחו פטור מאי טעמא גרמא גרמא בעלמא הוא וגרמא בעלמא לא מיחייב
 20. א"ל שמרו לא מקני ליה מקום בחצר והו"ל קרן בחצר הניזק.. לא א"ל שמרו אקנויי אקני ליה מקום בחצר והו"ל חצר השותפין
- מט.
21. שוורים שנתכוונו לאשה פטורים מדמי ולדות.. שור שנגח את השפחה ויצאו ילדיה משלם דמי ולדות מאי טעמא חמרתא מעברתא בעלמא הוא דאזיק דאמר קרא שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור
 22. אמר רשב"ג וכי אשה למי שילדת משבחת ואין לעצמה בשבח ולדות כלום אלא שמין נזק בפני עצמו וצער בפני עצמו ושמין את הולדות ונותנין לבעל ושבח ולדות חולקין.. בשאינה מבכרת. ורבנן דאמרי שבח ולדות נמי לבעל
 23. לעולם אינו חייב עד שיכנה כנגד בית ההריון... כל היכא דסליק ביה שיחמא לולד לאפוקי יד ורגל דלא
 24. היתה שפחה ונשתחררה או גיורת פטור אמר רבה ל"ש אלא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר דכיון דחבל בה בחיי הגר זכה בהו גר וכיון דמת הגר זכה בהו מן הגר אבל חבל בה לאחר מיתת הגר זכיא לה איה.. א"ר חסדא מרי דיכי אטו ולדות צררי נינהו?
- מט:
25. המחזיק בשטרותיו של גר מהו מאן דמחזיק בשטרא אדעתיה דארעא הוא דמחזיק ובארעא הא לא אחזיק ושטרא נמי לא קנה דלאו דעתיה אשטרא או דלמא דעתיה נמי אשטרא..וכי לצור ע"פ צלוחותיו הוא צריך" א"ל לצור ולצור
 26. משכונו של ישראל ביד גר ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו מוציאין אותו מידו מ"ט כיון דמית ליה גר פקע ליה שעבודיה
 27. משכונו של גר ביד ישראל ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו זה קנה כנגד מעותיו וזה קנה את השאר...דליתיה בחצירו
 28. ת"ר החופר בור ברה"י ופתחו לרה"ר חייב וזהו בור האמור בתורה דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו
 29. אמר רבה ברה"ר כ"ע ל"פ דמחייב מ"ט א"ק כי יפתח וכי יכרה אם על פתיחה חייב על כרייה לכ"ש אלא שעל עסקי פתיחה ועל עסקי כרייה באה לו / ורב יוסף...בבור ברה"י כ"ע ל"פ דמחייב מאי טעמא בעל הבור אמר רחמנא בבור דאית ליה בעלים עסקינן
- ג.
30. החופר בור ברה"ר ופתחו לרה"י פטור ואף על פי שאינו רשאי לעשות כן לפי שאין עושין חלל תחת רה"ר
 31. והחופר בורות ברה"י הסמוכה לרשות הרבים כגון אלו החופרים לאושין פטור ור' יוסי בר' יהודה מחייב עד שיעשה מחיצה י'
 32. חפר ופתח ומסר לרבים פטור

33. לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך אמרתי דבר שאותו צדיק מצטער בו יכשל בו זרעו? אמר רבי אחא אף על פי כן מת בנו בצמא שנאמר וסביביו נשערה מאד מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו אפילו כחוט השערה
34. כל האומר הקב"ה ותרן הוא יותרו חייו שנאמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט

נ:

35. ארך אפים ולא כתיב ארך אף ארך אפים לצדיקים ולרשעים
36. מה בור שיש בו כדי להמית י' טפחים... היו פחותין מי' טפחים ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ואם הוזק בו חייב
37. אמר רב בור שחייבה עליו תורה להבלו ולא לחבטו... חבטה קרקע עולם הוא דמזקא ליה... פחותין מי'.. יש הבלא לנזקין ושמואל אמר להבלו וכ"ש לחבטו..אגובה נמי לחייב

נא:

38. ואי ס"ד יש חבטה בפחות מ' למה לי כולי האי...אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה א"ה נגבה טפי משום דמינוול
39. מכריסא תתורא לארעא כמה הוי ארבעה אריתא דדלאי כמה הוי שיתא הא עשרה אישתכח דכי קא מחבט מעשרה הוא דקא מחבט
40. כגון שעקרו שניהן חוליא בבת אחת והשלימו לעשרה
41. אחד החופר בור תשעה ובא אחר והשלימה לעשרה האחרון חייב רבי אומר אחר אחרון למיתה ואחר שניהם לנזקין

נא:

42. עד כאן לא קאמרי רבנן אחרון חייב אלא היכא דלא עבד קמא שיעור מיתה אבל היכא דעבד קמא שיעור מיתה אפילו רבנן מודו
43. הניח אבן ע"פ הבור והשלימה לי' באנו למחלוקת רבי ורבנן פשיטא מה"ת... למעלה דלא הבלא דידיה קא קטיל אימא לא קמ"ל
44. טם טפח וסילק אבניו מהו מי אמרינן מאי דעבד שקליה או דלמא נסתלקו מעשה ראשון וקמה ליה כוליה ברשותיה תיקו
45. בור שמונה ומהן שני טפחים מים חייב מ"ט כל טפח דמיא כתרי דיבשה דמי איבעיא להו בור תשעה ומהן טפח אחד מים מהו
46. הרחיבה...אי בהבלא מיית הרי מיעט הבלא אי בחבטה מיית הרי קירב הזיקא..אי מההיא גיסא נפל הרי קירב הזיקא
47. לעולם אין בה הבל עד שיהא עומקה יתר על רחבה
48. עבר עליו הרא' ולא כסהו: ורא' מאימת מיפטר..משמניחו משתמש..סבר אין ברירה \ וחד אמר משימסור לו דליו..סבר יש ברירה
49. בחזקה ובעי למימר ליה לך חזק וקני וכיון שמסר לו דליו כמאן דאמ' ליה לחזק דמי...המוכר בית כיון שמסר לו מפתח

נב:

50. המוכר עדר..לעולם במשיכה ובעי למימר ליה לך משוך וקני וכיון דמסר לו משכוכית כמאן דאמר ליה לך משוך וקני דמי
51. כסהו הראשון ובא השני ומצאו מגולה ולא כסהו השני חייב...וראשון עד אימת מיפטר אמר רב בכדי שידע ושמואל אמר בכדי שיודיעוהו ורבי יוחנן אמר בכדי שיודיעוהו וישכור פועלים ויכרות ארזים ויכסנו
52. כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור: כיון דכסהו כראוי היכי נפל אמר ר' יצחק בר בר חנה שהתליע מתוכו
53. כסהו כסוי שיכול לעמוד לפני שוורים וא"י לעמוד בפני גמלים ואתו גמלים וארעוה ואתו שוורים ונפלי ביה...כיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה

נב:

54. כסהו כסוי שיכול לעמוד בפני שוורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו מהו מי אמרינן מגו דהוי פושע אצל גמלים הוי פושע נמי לענין התלעה... ש"מ לא אמרינן מגו

נג:

55. בבור בין מלפניו בין מלאחריו חייב שמואל לטעמיה דאמר להבלו וכל שכן לחבטו אלא היכי דמי לאחריו מקול הכרייה דפטור כגון דנתקל בבור ונפל לאחוריו הבור חוץ לבור
56. שור שדחף את חבירו לבור בעל השור חייב בעל הבור פטור ר"נ אומר בעל השור משלם מחצה ובעל הבור משלם מחצה...בעל הבור משלם ג' חלקים ובעל השור רביע..הא בתם..האי פלגא הזיקא עבד והאי פלגא הזיקא עבד דא"ל בעל השור לבעל הבור אנא תוראי בבירך אשכחיתיה..מאי דאית לי לאשתלומי מהיאך משתלמנא מאי דל"ל לאשתלומי מהיאך משתלמנא ממך
57. הניח אבן ע"פ הבור ובא שור ונתקל בה ונפל בבור באנו למחלוקת ר' נתן ורבנן..דא"ל אי לאו אבן לא הוה נפיל לבירא

נג:

58. שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו, אביי אמר משלם ח"נ רבינא אמר משלם רביע נזק הא והא בתם הא כרבנן והא כרבי נתן
59. שור ואדם שדחפו לבור לענין נזקין כולן חייבין, לענין ד' דברים ודמי ולדות אדם חייב ושור ובור פטור, לענין כופר ול' של עבד שור חייב אדם ובור פטורים, לענין כלים ושור פסה"מ אדם ושור חייבין ובור פטור..והמת יהיה לו במי שהמת שלו

נד:

60. כסף ישיב לבעליו לרבות כל דאית ליה בעלים א"ה אפילו כלים ואדם נמי אמר קרא שור ולא אדם חמור ולא כלים
61. חמור דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי הכל קשיא

נד:

62. שור והוא חרש שור והוא שוטה שור והוא קטן דוקא אבל שור והוא פקח פטור מאי טעמא דבעי ליה עיוני ומיזל
63. א' שור וא' כל בהמה לנפילת הבור ולהפרשת הר סיני ולתשלומי כפל ולהשבת אבידה לפריקה לחסימה לכלאים ולשבת וכן חיה ועוף כיו"ב
64. אדם מותר עם כולן לחרוש ולמשוך.. למען ינוח עבדך ואמתך כמוך, להנחה הקשתיו ולא לדבר אחר

נה:

65. מפני מה בדברות הראשונות לא נאמר בהם טוב..מפני שסופן להשתבר

66. המרבית שני מינים שבים לוקה...המנדיג בעיזא ושיבוטא מהו.

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

בבא קמא – פרק ששי – הכונס

נה:

1. ארבעה דברים התורה מיעטה בשמירתן ואלו הן בור ואש שן ורגל

נו.

2. ארבעה דברים העושה אותן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ואלו הן: הפורץ גדר בפני בהמת חברו... בכותל רעוע - והכופף קמתו של חברו בפני הדליקה... דמטיא ברוח שאינה מצויה... משום דשויה טמון באש - והשוכר עדי שקר להעיד... אלא לחבריה - והיודע עדות לחברו ואינו מעיד לו... בחד... מהו דתימא בדיני שמים נמי לא ליחייב, קמ"ל

3. הניחה בחמה... ויצתה והזיקה חייב... אפי' חתרה נמי מהו דתימא הוא לה תחילתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דכולה פשיעה היא מ"ט דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבקתה בחמה כל מצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא

נו:

4. המעמיד בהמת חברו על קמת חברו חייב מעמיד פשיטא לא צריכא דקם לה באפה אמר ליה אביי לרב יוסף הכישה אמרת לן

5. מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו... תחתיו דשומר... שומר שמסר לשומר חייב... לברזיליה דאורחיה דרועה למימסר לברזיליה

6. שומר אבידה רבה אמר כש"ח דמי רב יוסף אמר כש"ש דמי... בההיא הנאה דלא בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי כש"ש, א"ד כיון דרחמנא שעבדיה בעל כורחיה הלכך כש"ש דמי

נו.

7. החזירה שחרית למקום שיראנה ושכיח דעייל ונפיק וחזי לה אינו חייב ליטפל בה החזירה בצהריים למקום שיראנה דלא שכיח דעייל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה או אבדה חייב באחריותה

8. לעולם הוא חייב עד שיחזירנה לרשותו... מודינא לך בבעלי חיים דכיון דנקטי להו ניגרא ברייתא בעי נטירותא יתירתא

9. הכל צריכין דעת בעלים חוץ מהשבת אבידה שהרי ריבתה בו תורה השבות הרבה

10. הטוען טענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל... שטוען טענת לסטים מזויין... שאני אומר לסטים מזוי' כיון דמיטמר מאינשי גנב הוא

נו:

11. קרנא בלא שבועה עדיפה מכפילא בשבועה

12. מי סברת כר"י דאמר שוכר כנושא שכר דמי דלמא כר"מ ס"ל דאמר שוכר כשומר חנם דמי

נה.

13. נחבטה... מבריה ארי מנכסי חברו מדעתו הוא האי לאו מדעתו א"נ מבריה ארי מנכסי חברו לית ליה פסידא האי אית ליה פסידא

14. נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית... שנחלקה במימי רגליה... אבל דחפתה חברתה פשעה ומשלמת מה שהזיקה דא"ל איבעי לך עבורי חדא חדא

15. אפי' מערוגה לערוגה ואפילו כל היום כולו, עד שתצא ותחזור לדעת \ כיון שיצתה לדעת אע"פ שחזרה שלא לדעת מ"ט דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשתמטא להתם רהטא

נה:

16. ובער בשדה אחר מלמד ששמן על גב שדה אחר... סאה בששים סאין... קלח בששים קלחים

17. אם אמרו בנזקי ממונו יאמרו בנזקי גופו?... ה"נ בששים

18. אכלה חזיו רבי יוסי הגלילי אומר נידון במשווייר שבו וחכמים אומרים רואין אותה כמה היתה יפה וכמה היא יפה

נט.

19. מיטב כרמו של ניזק דברי ר"י... במיטב דלקמיה ומאי ניהו? כי היאך דסליק

20. מאן תנא דחייש לכחש גופנא... ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש ב"מ אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטער תחת בעלה

21. מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מזונות ומ"ד נכי מזונות אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקוחא היא ולא מבעיא חיה

22. והלכתא כוותיה דריש גלותא בדק לא פרסאה

נט:

23. פירות גמורים: ובער בשדה אחר מלמד ששמן ע"ג השדה ה"מ מידי דצריך לשדה הני כיון דל"צ לשדה בעינייהו בעי שלומי

24. הכא בנטר בי דרי עסקינן דכיון דא"ל עייל וגדוש עייל ואנטר לך הוא

ס.

25. ליבה ולבתה הרוח אם יש בלבוי כדי ללכותה חייב ואם לאו פטור... כי אמרינן זורה ורוח מסייעתו ה"מ לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה אבל הכא גרמא בעלמא הוא וגרמא בנזקין פטור

26. מתני' השולח את הבערה ואכלה עצים או אבנים או עפר חייב... שדה ל"ל לאתויי לחכה נירו וסכסכה אבניו

27. קמה למה לי לרבות כל בעלי קומה

28. כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים ולא עוד אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה... טיבותא הוא לגבייהו

ס:

29. לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב שנאמר ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר ת"ר דבר בעיר כנס רגליך

30. בעידן רתחא הוי סכר כוי דכתיב כי עלה מות בחלונינו ת"ר רעב בעיר פזר רגליך

31. שלחו ליה אסור להציל עצמו בממון חברו אבל אתה מלך אתה [ומלך] פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו

סא.

32. אמר כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו
33. עברה גדר שהוא גבוה ד"א פטור.. אפילו בשדה קוצים אמר ר"פ ומשפת קוצים ולמעלה ד' אמות.. בד"א בקולחת אבל בנכפפת ועצים מצויין לה אפילו עד מאה מיל חייב
34. עברה..דרך הרבים..שש עשרה אמות..
35. או נהר פטור..מ"ד נהר ממש אע"ג דליכא מיא ומ"ד אריתא דדלאי אי אית ביה מיא.. או שלולית שהם רחבים ח' אמות פטור
36. ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית... מאי שלולית מקום שמי גשמים שוללין שם \ אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה

סא:

37. המדליק בתוך שלו עד כמה תעבור..ר"ש אומר הכל לפי הדליקה..הכל לפי גובה הדליקה
38. פליגי במדליק בתוך שלו והלכה ואכלה בתוך של חברו דר"י מחייב אטמון באש ורבנן סברי לא מחייב
39. ופליגי נמי במדליק בשל חברו דר"י סבר משלם כל מה שבתוכו ואפילו ארנקי ורבנן סברי כלים שדרכן להטמין בגדיש כגון מוריגין וכלי בקר הוא דמשלם כלים שאין דרכן להטמין בגדיש לא משלם

סב.

40. ומודה ר' יהודה לחכמים במשאיל מקום לחבירו להגדיש גדיש והגדיש והטמין שאין משלם אלא דמי גדיש בלבד
41. להגדיש חטין והגדיש שעורין והגדיש חטין חטין וחטין בשעורין שעורין וחטין בחטים שאינו משלם אלא דמי שעורין
42. הנותן דינר זהב לאשה ואמר לה הזהרי בו של כסף הוא הזיקתו משלמת דינר זהב משום דאמר לה מאי הוה ליך גביה דאזקתיה
43. עשו תקנת נגזל באשו
44. אליבא דמ"ד דיינינן דינא דגרמי עשו תקנת נגזל במסור דמשתבע ושקיל או לא תיקו
45. אי דקא טעין זוזי הכא נמי הכא דקא טעין מרגניתא מאי מי מנחי אינשי מרגניתא בכספתא או לא תיקו
46. מה בין גזולן לחמסן א"ל חמסן יהיב דמי..והאמר רב הונא תלוה וזבין זביניה זביני הא דאמר רוצה אני

סב:

47. ש"מ מדר"י נר חנוכה מצוה להניחה בתוך עשרה.. נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי

הדרן עלך הכונס

בבא קמא – פרק שביעי – מרובה

- סב:
1. הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה והמשה
 2. על כל דבר פשע כלל על שור על חמור על שה ועל שלמה פרט על כל אבידה חזר וכלל.. יצאו קרקעות שאינן מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאע"פ שמטלטלין אין גופן ממון.. כל ריבוי הוא.. שלמה למעוטי דבר שאינו מסויים
- סג:
3. בטוען טענת אבד לא משלם תשלומי כפל ואפי' טוען טענת גנב בשבועה הוא דמשלם תשלומי כפל אבל שלא בשבועה אינו משלם תשלומי כפל... אם לא ימצא הגנב.. אם לא ימצא כמה שאמר אלא שהוא עצמו גנבו
 4. הקישה הוא ואין משיבין על ההיקש
- סד:
5. והא לא דמי כללא בתרא לכללא קמא הא תנא דבי רבי ישמעאל הוא דכה"ג דריש כללי ופרטי
- סה:
6. כל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכים זה לזה הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט
 7. במים במים ב' פעמים אין זה כלל ופרט אלא ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל
 8. כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא לדבר שנתחדש בה
 9. גנב עצמו.. שנים ישלם שלא בשבועה
- סו:
10. אין לי אלא ידו גגו חצירו וקרפיו מנין ת"ל אם המצא תמצא מ"מ.. מדשני קרא ש"מ תרתי
 11. קרן כעין שגנב.. קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שגנב.. תשלומי כפל ותשלומי ד' והי'.. טלאים כדמעיקרא, דמים.. כשעת העמדה בדין.. ביוקרא וזולא.. מעיקרא שויה ד' ולבסוף שויה זוזא
 12. כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' והי' כעין שגנב.. דא"ל אנא פטימנא ואת שקלת?..
 13. שמינה והכחישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' והי' כעין שגנב.. דא"ל מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא
 14. האי מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויה זוזא ולבסוף שויה ד'.. תברה או שתייה משלם ד' איתבר ממילא משלם זוזא
- סז:
14. בעה"ב שטען טענת גנב בפקדון ונשבע.. אם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב וחכ"א בראשו וחמישיתו ממון המשתלם בראש מוסיף חומש ממון שאין משתלם בראש אין מוסיף חומש ר"ש ב"י אומר אין חומש ואשם משתלם במקום שיש כפל
 15. גנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר
 16. שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל שור בן יומו קרוי שור
 17. ב"ש היא דאמרי שינוי במקומו עומדת... גם לרבות שינוייהם.. הם ולא ולדותיהם
- סח:
18. יאוש אמרי רבנן דניקני מיהו לא ידעינן אי דאורייתא או דרבנן.. אבידה הוא דכי אתאי לידיה בהתירא אבל האי כיון דבאיסורא אתאי לידיה.. יאוש אינו קונה אפי' מדרבנן
- סח:
19. משכבו ולא הגזול.. דגזל משכב דחבריה... קרבנו ולא הגזול.. דגזל קרבן דחבריה
 20. עורות של בעה"ב מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשבה מטמאתן של גזלן אין מחשבה מטמאתן ר"ש אומר חילוף הדברים... לפי שלא נתייאשו הבעלים
 21. כל מקום שאין חסרון מלאכה מחשבה מטמאתו יש חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתו חוץ מן העיצבא
- סח:
22. שינוי השם כשינוי מעשה דמי... שינוי החוזר לברייתו בשינוי השם לא הוי שינוי
 23. צינור.. קבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל את המקוה... שאני שאיבה דמדרבנן היא... אין תורת כלי עליו בתלוש
 24. הגנב והגזלן והאנס הקדישן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר אמרי התם איכא שינוי השם דמעיקרא טיבלא והשתא תרומה הקדש מעיקרא חולין והשתא הקדש
 25. מניין לשנוי שהוא קונה שנאמר והשיב את הגזלה.. אשר גזל אם כעין שגזל יחזיר ואם לאו דמים בעלמא בעי שלומי... וא"ד מניין לשנויי שאינו קונה שנאמר והשיב את הגזלה מ"מ.. אשר גזל.. על גזילו שלו מוסיף חומש ואין מוסיף חומש על גזל אביו
- סח:
26. שור ושה שור ושה שני פעמים שור ושה אין מידי אחרינא לא
 27. אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל
- סח:
28. וטבחו או מכרו מה טביחה שאינה חוזרת אף מכירה שאינה חוזרת.. פרט לשהקנה לשלשים יום
 29. גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה והשני אינו משלם אלא קרן דשינוי רשות בלא יאוש לא קני גנב וטבח ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה והשני משלם תשלומי כפל דקנייה בשינוי מעשה
 30. המוכר לפני יאוש רב נחמן אמר חייב רב ששת אמר פטור... מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם ד' והי' מפני שנשתרש בחטא אימת אילימא לפני יאוש מי איכא נשתרש אלא לאו לאחר יאוש הוא אמר רבא מפני ששנה בחטא
- סח:
31. תדע שסתם גניבה יאוש בעלים הוא
 32. גניבה בנפש תוכיח שאין יאוש בעלים וחייב
 33. ר"י אמר.. חיוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ר"ל אמר.. חיוביה לפני יאוש הוא אבל לאחר יאוש קנה ושלו הוא טובח

34. גנב והקדיש ואחר כך טבח משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה
35. תן לו טבח ומכר פטור מ"ט כיון דפסקוה למילתיה וטבח ומכר הוה ליה גזלן וגזלן אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה
36. חייב אתה ליתן לו טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מ"ט כיון דלא פסקה מילתא אכתי גנב הוא
- סט.
37. גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינן יכולים להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו \ והצנועין מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה מחולל על המעות הללו.. אלא אימא כל המתלקט
38. כרם רבעי היו מציינין אותו בקוזות אדמה סימנא כי אדמה..אף האי נמי כי מפרקא שרי לאיתהנווי מינה ושל ערלה בחרסית סימנא כחרסית מה חרסית שאין הנאה מינה..בד"א בשביעית דהפקר נינהו אבל בשאר שני שבוע הלעיטהו לרשע וימות
39. ר"י אומר שחרית בעה"ב עומד ואומר כל שילקטו עניים היום יהא הפקר רבי דוסא אומר לעיתותי ערב אומר כל שלקטו עניים יהא הפקר
- סט:
40. והא רבי יוחנן לית ליה ברירה דאמר רב אסי א"ר יוחנן האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל
41. אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל... זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו
42. אמר ר"מ מעשר ממון גבוה הוא ואפ"ה לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה דכת' ואם גאל יגאל איש ממעשרו..כרם רבעי נמי
- ע.
43. לא כתבינן אורכתא אמטלטלי דכפריה.. דמיחזי כשיקרא
44. אורכתא דלא כתיב ביה זיל דון וזכי ואפיק לנפשך לית ביה מששא..דא"ל האיך לאו בעל דברים דידי את .. שליה שויה
- ע:
45. הרי שאכלה שנה רא' בפני ב' שניה בפני ב' שלישית בפני ב'..ה"ז חזקה... ר"ע חולק..דבר ולא חצי דבר... מודה ר"ע בב' אומרים קידש וב' אומרים בעל...ה"נ אע"ג דעדתי טביחה צריכי לעדי גניבה כיון דעדי גניבה ל"צ לעדי טביחה דבר קרינא ביה
46. ורבנן האי דבר ולא חצי דבר למעוטי מאי למעוטי אחד אומר אחד בגבה ואחד אומר אחד בכריסה האי חצי דבר וחצי עדות הוא אלא למעוטי שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה הני אמרי קטנה היא והני אמרי קטנה היא
47. גנב ומכר בשבת חייב והתניא פטור..באומר לו עקוץ תאינה מתאינתי ותיקני לי גניבותיך אמרי וכיון דכי תבע ליה קמן בדינא לא אמרינן ליה זיל שלים דמחייב בנפשו הוא הא מכירה נמי לאו מכירה היא \ כיון דקא מקני ליה בהכי הויא מכירה
- ע.א.
48. גנב וטבח ביום הכפורים חייב... הא מני ר"מ היא דאמר לוקה ומשלם
49. גנב וטבח בשבת גנב וטבח לע"ז גנב שור הנסקל וטבחו משלם ארבעה וחמשה דברי ר"מ... בטובה ע"י אחר.. וטבחו ומכרו מה מכירה ע"י אחר אף טביחה ע"י אחר דבי ר' ישמעאל תנא או לרבות את השליה
50. ר"ש דאמר שחיטה שאינה ראויה ל"ש שחיטה..שבת שחיטה ראויה היא..השוחט בשבת וביו"כ אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשירה
51. המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי ר"מ רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית ר"י הסנדלר אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת לאחרים ולא לו במזיד לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים מ"ט דר' יוחנן הסנדלר ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם מה קדש אסור באכילה אף מעשה שבת אסורין באכילה..במזיד אמרתי לך ולא בשוגג
52. חד אמר מעשה שבת דאורייתא וחד אמר מעשה שבת דרבנן..אמר קרא קדש הוא קדש ואין מעשיו קדש
- ע.א.
53. גנב שור של שני שותפין וטבחו והודה לאחד מהן מהו..חמשה בקר אמר רחמנא ואפילו חמשה חצאי בקר
54. גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו משלם תשלומי ארבעה וחמשה, גנב משל אביו ומת ואח"כ טבח ומכר אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה... לא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא
- ע.ב.
55. השוחט ונמצאת טריפה השוחט חולין בעזרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה רבי שמעון פוטר בשני אלו...ש"מ אינה לשחיטה אלא לבסוף דאי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דשחט בה פורתא אסרה.. כגון ששחט מקצת סימנין בחוץ וגמרן בפנים
56. חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא
- ע.ב:
57. עד זומם אביי אמר למפרע הוא נפסל..מההוא שעתא דאסהיד הו"ל רשע... רבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל עד זומם חידוש הוא דהא תרי ותרי נינהו מאי חזית דציית להני ציית להני הלכך אין לך בו אלא משעת חידוש ואילך / משום פסידא דלקוחות
- ע.ג.
58. והלכתא כוותיה דאביי ביע"ל קג"ם
59. היו שנים מעידין אותו ושגג והן מעידין אותו שטבח והוזמו על הגניבה עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה הוזמו על הטביחה הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה א"ר יוסי בד"א בשתי עדיות אבל בעדות אחת עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה...בבת א'... אי תוך כדי דיבור כדיבור דמי דכו"ע למפרע הוא נפסל
- ע.ג:
60. תמורת עולה תמורת שלמים ה"ז תמורת עולה דברי ר"מ ר' יוסי אומר אם לכך נתכוון מתחילה הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחד דבריו קיימין
61. תרי תוך כדי דיבור הוי...כי לית ליה לרבי יוסי כדי שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי דנפיש כדי שאילת הרב לתלמיד שלום עליך אית ליה
62. עדים שהוכחשו ולבסוף הוזמו נהרגין דהכחשה תחילת הזמה היא אלא שלא נגמרה
- ע.ד.
63. מעידנו את איש פלוני שהפיל את שן עבדו וסימא את עינו שהרי העבד אומר כן ונמצאו זוממין משלמין דמי עין לרב..דקא אפכינן ואזמינהו..דקא מקדמי קדומי הני בתראי..דעמד בדין

עד:

64. אמר קרא תחת עינו, ולא תחת עינו ושינו, תחת שינו, ולא תחת שינו ועינו
65. דאמר ר"א עדים שהוכחשו בנפש לוקין... בבא הרוג ברגליו

עה:

66. מודה בקנס ואח"כ באו עדים רב אמר פטור שמואל אמר חייב... שאני ר"ג דלא בפני ב"ד אודי
67. ראה עדים שממשמשים ובאים ואמר גנבתי אבל לא טבחתי... אינו משלם אלא קרן... ר"א בר"ש אומר יבואו עדים ויעידו
68. מסתברא מילתיה דרב באומר גנבתי ובאו עדים שגנב פטור שהרי חייב עצמו בקרן אבל אמר לא גנבתי ובאו עדים שגנב וחזר ואמר טבחתי ומכרתי ובאו עדים שטבח ומכר חייב שהרי פטר עצמו מכלום

עה:

69. דכיון דאמר גנבתי אע"ג דאמר לא טבחתי ולא מכרתי ובאו עדים שטבח ומכר פטור מאי טעמא תשלומי (ארבע) חמשה אמר רחמנא ולא תשלומי ארבעה ולא תשלומי שלשה
70. והא קי"ל דעדות שא"א יכול להזימה לא הויא עדות ה"מ היכא דלא ידעי באיזה יום באיזה שעה... הכא סיועי הוא דקא מסייעי ליה

עו:

71. גנב והקדיש ואח"כ טבח ומכר אינו משלם תשלומי ד' וה'... מכרו להדיוט מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דשמעון מכרו לשמים מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דראובן
72. גונב הקדש מבית בעלים פטור מ"ט וגונב מבית האיש ולא מבית הקדש רבי שמעון אומר קדשים שחייב באחריותן חייב

עו:

73. כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכל העומד לפדות כפדוי דמי
74. לן לפני זריקה אינו מטמא טומאת אוכלין לאחור זריקה מטמא טומאת אוכלים... קודם שנראה לזריקה... לאחור שנראה לזריקה

עז:

75. פרק מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר... אומר היה רבי שמעון פרה נפדית ע"ג מערכתה

עז:

76. המוכר טריפה לדברי ר' שמעון רבי יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב אע"ג דליתיה בטביחה איתיה במכירה וריש לקיש אמר פטור כיון דליתיה בטביחה ליתיה במכירה
77. גנב כלאים וטבחה טריפה ומכרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה... דאמר קרא או לרבות את הכלאים... מעינייניה דקרא
78. זה בנה אב כ"מ שנאמר שה א"א להוציא את הכלאים... אין פודין לא בעגל ולא בחיה ולא בשחוטה ולא בטרפה ולא בכלאים
79. שור או כשב פרט לכלאים או עז פרט לנדמה

עח:

80. לטמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא... ר"י משה כשבים... עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה. וטהורה מטמאה מי מיעברא... מקלוט כר"ש

עח:

81. הרי עלי עולה והפריש שור ובא אחר וגנבו פטר עצמו בכבש לרבנן ובעולת העוף לר' אלעזר בן עזריה
82. מכרו חוץ מאחד ממאה שבו... אינו משלם תשלומי ד' וה'... ת"ק סבר וטבחו כולו בעינן ומכרו כולו בעינן, ורבי אומר דבר המעכב בשחיטה... וטבחו מידי דהוי בטביחה... ומכרו דומיא דטביחה, ורשב"א סבר... גיזותיה דלמיגזו קיימי לא הוי שיוור \ דצריכי טביחה הוי שיוור
83. הגונב הקיטעת ואת החיגרת ואת הסומא וכן הגונב בהמת השותפין חייב
84. יכול שותף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין ת"ל וטבחו כולו בעינן וליכא... שותפין שגנבו חייבין... שטבח לדעת חבירו
85. מכרה חוץ משלשים יום חוץ ממלאכתה, חוץ מעוברת מהו... כי תבעי לך אליבא דאמר דעובר לאו ירך אמו
86. גנבה קטעה ומכרה מהו מי אמרינן מאי דגנב הא לא זבין או דלמא מה דזבין הא לא שייך

עט:

87. גנב והקדיש גנב והקיף גנב והחליף גנב ונתן במתנה גנב ופרע חובו גנב ופרע בהקיפו גנב ושלח סבלונות... משלם תשלומי ד' וה'
88. גנב וטבח ומכר ברשותם (ברשות בעלים) פטור
89. כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרינן וכשם שהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה כך שכירות - דקרקע - נקנית בכסף בשטר ובחזקה

עט:

90. גזלן היכי דמי אמר ר' אבהו כגון בניהו בן יהוידע שנאמר ויגזל את החנית מיד המצרי \ כגון בעלי שכם... הא דקא מטמרי דלא ניהזינהו אינשי וניעקרו מניהו
91. מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן אמר להן... וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו ככיכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת
92. אמר רבי מאיר בא וראה כמה גדול כח של מלאכה שור שביטלו ממלאכתו חמשה שה שלא ביטלו ממלאכתו ארבעה אמר רבן יוחנן בן זכאי בא וראה כמה גדול כבוד הבריות שור שהלך ברגליו חמשה שה שהרכיבו על כתיפו ארבעה
93. אין מגדלין בהמה דקה בא"י אבל מגדלין בסוריא ובמדברות של א"י... אבל משהה הוא קודם לרגל ל' יום וקודם משתה בנו ל' יום... והטבח לוקח ושוחט לוקח ושוחט ובלבד שלא ישהה העוגנה שבהן ל' יום... ובלבד שלא תצא ותרעה בעדר אלא קושרו...
94. אין מגדלין תרנגולין בירושלים מפני הקדשים ולא כהנים בארץ ישראל מפני הטהרות
95. מגדלין בהמה גסה לפי שאין גזרין גזרה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה

פ:

96. רועה שעשה תשובה אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד וכן גר שנפלו לו כלבים וחזירים בירושתו אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד
97. אין מגדלין חיה דקה ר"י אומר מגדלין כלבים כופרין וחולותים (בואכמא) וקופין וחולדות סנאים מפני שעשויים לנקר את הבית
98. עשינו עצמנו בבבל כארץ ישראל לבהמה דקה

99. מתריעין על החיכוך בשבת... ושאר פורעניות המתרגשות ובאות על הצבור כגון חיכוך חגב זבוב צירעה ויתוש ושילוח נחשים ועקרבים לא היו מתריעין אלא צועקים לא קשיא כאן בלח כאן ביבש
100. ודלת הננעלת לא במהרה תפתח, מאי היא... סמיכה... כל המריעין לו לא במהרה מטיבין לו
101. והלוקח בית בארץ ישראל כותבין עליו אונן אפילו בשבת..אומר לנכרי ועושה..ואע"ג דאמירה לנכרי שבות היא משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו ביה רבנן
102. הלוקח עיר בארץ ישראל כופין אותו ליקח לה דרך מארבע רוחותיה משום ישוב ארץ ישראל

פא:

103. עשרה תנאים התנה יהושע:
1. שיהו מרעין בחורשין... לא אמרן אלא דקה בגסה
 2. ומלקטין עצים בשדותיהם... לא אמרן אלא בהיזמי והיגי.. במחורבין... בלח... ובלבד שלא ישרש
 3. ומלקטים עשבים בכ"מ חוץ מתלתן... לזרע קשו לה עשבים.. לזירין מעלי לה עשבים... אב"א.. לבהבה.. עשבים נמי מיבעי לה
 4. וקוטמים נטיעות בכ"מ חוץ מגרופיות של זית... בזית כביצה, בקנים ובגפנים מן הפקק ולמעלה ושאר כל האילנות מן אובו
 5. ומעין היוצא בתחילה בני העיר מסתפקין ממנו... ונותן דמיו ולית הלכתא כוותיה
 6. ומחכין בימה של טבריא ובלבד שלא יפרוס קלע ויעמיד את הספינה... אבל צד הוא ברשות ובמכמרות... ימה של טבריא בחלקו של נפתלי היתה.. ואין לך כל שבט ושבט מישראל שאין לו בהר ובשפלה ובנגב ובעמק
 7. ונפנין לאחורי הגדר ואפילו בשדה מליאה כרכום... לא נצרכה אלא ליטול הימנו צרור אמר ר"ח ואפי' בשבת.. שקיל ומהדר... ומהלכים בשבילי הרשות עד שתד רביעה שניה... והאי דידן אפילו טל קשי לה
 8. ומסתלקין לצידי הדרכים מפני יתידות הדרכים... תנאין שהתנה יהושע אפילו בבבל? א"ל שאני אומר אפילו בחוצה לארץ
 9. והתועה בין הכרמים מפסיג ועולה מפסיג ויורד... הרואה חבירו תועה בין הכרמים מפסיג ועולה מפסיג ויורד עד שמעלהו לעיר או לדרך.. דאורייתא הוא דתניא השבת גופו מניין ת"ל והשבותו, דאורייתא הוא דקאי בי מיצרי
 10. ומת מצוה קונה מקומו... היו שתיהן בורות שתיהן זרועות מפנהו למקום שירצה... במוטל על המיצר מתוך שניתן לפנותו מפנהו לכל מקום שירצה
- והא איכא... שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ:

פא:

1. ר"י אומר בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לרה"ר וצוברו כל ל' כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה
2. ר"ב בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא זה יורד לתוך שדה חבירו וקוצץ שוכו של חבירו להציל נחיל שלו ונותן לו דמי שוכו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא זה שופך יינו ומציל דובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו

פב:

3. אחד אילן הנוטה לתוך שדה חבירו ואחד אילן הסמוך למצר מביא וקורא
104. עשרה תקנות תיקן עזרא:
 1. שקורין במנחה בשבת... משום יושבי קרנות
 2. וקורין בשני ובחמישי... וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה.. עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהו קורין.. כדי של ילינו ג' ימים בלא תורה.. מעיקרא תקנו.. ג' פסוקי.. כנגד כהנים לויים וישראלים אתא הוא תיקן ג' גברי וי' פסוקי כנגד י' בטלנין
 3. ודנין בשני ובחמישי.. דשכיחי דאתו למקרא בסיפרא
 4. ומכבסים בחמישי בשבת... משום כבוד שבת
 5. ואוכלין שום בערב שבת... משום עונה דכתיב אשר פריו יתן בעתו וא"ר יהודה... זה המשמש מטתו מע"ש לע"ש
 6. ושתהא אשה משכמת ואופה כדי שתהא פת מצויה לעניים
 7. ושתהא אשה חוגרת בסינר משום צניעותא
 8. ושתהא אשה חופפת וטובלת, דאורייתא היא דתניא ורחץ את בשרו במים שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים את בשרו את הטפל לבשרו ומאי ניהו שער אמרי דאורייתא לעיוני דלמא מיקטר אי נמי מאוס מידי משום חציצה
 9. ושהיו רוכלין מחזירין בעירות משום תכשיטי נשים כדי שלא יתגנו על בעליהם
 10. ותיקן טבילה לבעלי קריין.. דאורייתא הוא לתרומה וקדשים אתא הוא תיקן אפילו לדברי תורה

פב:

105. עשרה דברים נאמרו בירושלים: אין הבית חלוט בה ואינה מביאה עגלה ערופה ואינה נעשית עיר הנדחת ואינה מטמאה בנגעים.. קסבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים... ואין מוציאין בה זיזין וגזוזטראות מפני אהל הטומאה ומשום דלא ליתזקו עולי רגלים, ואין עושין בה אשפתות משום שקצים, ואין עושין בה כבשונות משום קוטרא, ואין עושין בה גנות ופרדסות משום סירחא.. חוץ מגנות וורדין שהיו מימות נביאים הרא'.. ואין מגדלים בה תרנגולין משום קדשים, ואין מלינין בה את המת גמרא
106. באותה שעה אמרו ארור האיש שיגדל חזירים וארור האדם שילמד את בנו חכמת יוונית... לשון יוני לחוד חכמת יונית לחוד

פג:

107. המספר קומי הר"ז מדרכי האמורי.. התירו.. מפני שהוא קרוב למלכות, של בית ר"ג התירו להם לספר בחכמת יונית
108. לא יגדל אדם את הכלב א"כ קשור בשלשלת אבל מגדל הוא בעיר הסמוכה לספר וקושרו ביום ומתירו בלילה.. בכל כעיר הסמוכה לספר
109. ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל ללמדך שאין שכינה שורה על ישראל פחות משני אלפים ושני רבבות
110. אין פורסין נישבין ליונים א"כ היה רחוק מן הישוב ל' ריס.. מרחיקין את הישובך מן העיר נ' אמה.. מישט שייטי טובא כרסייהו בחמשים אמה מליא ומישט ל' ריס ותו לא.. בישוב אפילו מאה מיל לא יפרוס.. בישוב כרמים

בבא קמא – פרק שמיני – החובל

פג:

1. החובל בחבירו חייב עליו משום חמשה דברים בנזק בצער בריפוי בשבת ובושת
2. עין תחת עין אמר רחמנא אימא עין ממש... לא תקחו כופר לנפש רוצח..לנפש רוצח אי אתה לוקח כופר אבל אתה לוקח כופר לראשי אברים שאין חוזרין..ה"א אי בעי עינו נתיב א"ב דמי עינו נתיב קמ"ל מבהמה, מה מכה בהמה לתשלומין אף מכה אדם

פד:

3. והתורה אמרה משפט אחד יהיה לכם משפט השוה לכולכם.. דלמא היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר ופטרינן ליה
4. עין תחת עין... אתיא תחת תחת מתחת אשר ענה
5. ר"א אומר עין תחת עין ממש... לומר שאין שמין אותו בניזק אלא במזיק
6. אמר להו אבוה דינוקא לא בעינא דזילא ביה מילתא א"ל והא קא מחיבת ליה לינוקא א"ל לכי גדיל מפייסנא ליה מזידי
7. כל הנישום כעבד אין גובין אותו בבבל... לא צריכא דאי תפס

פד:

8. עבדינן שליחותיהו במידי דקים לן בגויה... עבדינן שליחותיהו בממונא בקנסא לא עבדינן שליחותיהו... עבדינן שליחותיהו במילתא דשכיחא ואית ביה חסרון כיס... אדם באדם..דלא שכיחא... בושת..דלית ביה חסרון כיס לא עבדינן שליחותיהו
9. נזקי שור בשור גובין אותו בבבל... בשן ורגל דמועדין מתחילתן נינהו
10. צער שלא במקום נזק משתלם..רבי אומר כויה נאמרה תחילה בן עזאי אומר חבורה נאמרה תחילה..כלל ופרט המרוחקים זה מזה..אין דנין אותו בכלל ופרט... חבורה לרבי למה לי לדמים יתרים

פה:

11. צער במקום נזק...אומדין כמה אדם רוצה ליתן לקטוע לו ידו המוכתב למלכות בין סייף לסם
12. עלו בו צמחים מחמת המכה..מכה ניתנה לאגד ולא ניתנה לאגד יתירה..ונסתרה המכה חייב לרפאותו..כיון דתנא ביה קרא בריפוי אשבת נמי מיחייב דאיתקש לריפוי... ר' יהודה אומר..אינו חייב ליתן לו דמי שבתו.. מעטה רחמנא רק.. וחכ"א..ושאינו חייב בשבת אינו חייב בריפוי... דבי ר' ישמעאל אומר ורפא ירפא מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות
13. הרי שעבר על דברי רופא ואכל דבש או כל מיני מתיקה... והעלה מכתו גרגותני יכול יהא חייב לרפאותו ת"ל רק
14. ואי א"ל: אסייך אנא א"ל דמית עלי כאריא ארבא.. אסיא דמגן במגן א"ל אסיא דמגן במגן מגן שוה.. אסיא רחיקא א"ל אסיא רחיקא עינא עוירא.. א"ל היאך הב לי לדידי ואנא מסינא נפשא..קוץ לי מקץ א"ל כ"ש דפשעת בנפשך וקררו לי שור המזיק
15. וכולן משתלמים במקום נזק

פה:

16. קטע את ידו נותן לו דמי ידו ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין..שכבר נתן לו דמי ידו..שיבר את רגלו..ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר את הפתח סימא את עינו..ושבת רואין אותו כאילו הוא מטהנינו בריחים חירשו נותן לו דמי כולו
17. קטע את ידו ולא אמדוהו שיבר את רגלו ולא אמדוהו סימא את עינו ולא אמדוהו ולבסוף חירשו מהו..למיתב ליה צער ובושת דכל חדא וחדא..ואם תימצי לומר כיון דלא אמדוהו קא יהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו

פו:

18. שבת דהוה מרקידי בי כובי דבעיא מחוי גוני ארישא ולא מחוי מהנהו קרטופני
19. שבת הפוחתתו בדמים..הכהו על ידו וצמתה וסופה לחזור...ורבא אמר אינו נותן לו אלא דמי שבתו שבכל יום ויום
20. הקוטע יד ע"ע של חבירו אביי אמ' נותן לו שבת גדולה לעבד ושבת קטנה לרב רבא אמר הכל ינתן לעבד וילקח בהן קרקע והרב אוכל פירות
21. בושת הכל לפי המבייש והמתבייש...וכולן רואין אותן כאילו הם ב"חשירדו מנכסיהם שהן בני אברהם יצו"י דברי ר"מ ר"י אומר הגדול לפי גדולו והקטן לפי קטנו ר"ש אומר עשירים רואין אותן כאילו הם ב"ח שירדו מנכסיהם עניים כפחותין שבהן
22. נתכוון..לבייש את העבד ובייש את ב"ח נותן לב"ח דמי בושתו של עבד.. וכי קאמר ר"י אין לעבדים בושת למיתבא להו אבל למישם שיימינן
23. ר"ש האמר נתכוון לבייש את זה ובייש את זה פטור מאי טעמא כקטלא מה קטלא עד דמתכוון ליה..בושת נמי עד דמיכוין ליה

פו:

24. ביישו ערום חייב וא"ד ביישו ערום לביישו לבוש...ערום בר בושת הוא?..דאתא זיקא כרכינהו למאניה ואתא הוא דלינהו טפי
25. ביישו ישן ומת מהו..משום כיסופי הוא והא מתי..או דלמא משום זילותא הוא \ משום בושת משפחה
26. חרש יש לו בושת, שוטה אין לו בושת..אין לך בושת גדולה מזו..קטן פעמים יש לו פעמים אין לו הא דמיכלמו ליה ומיכלם
27. המבייש את הסומא חייב...ר"י אומר סומא אין לו בושת וכך...פוסטר מחייבי גליות ומחייבי מלקיות ומחייבי מיתות ב"ד\מכל דינים\מכל מצות

פז:

28. גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה
29. החובל בבת קטנה של אחרים חבלה למי..חבלה כיון דאי בעי מתחבל בה לא מצי חביל לא קנייה ליה רחמנא..מודה רב בשבת דמעשה ידיה עד שעת בגרות דאבוה הוי... ורבי יוחנן אמר אפילו..שפצעה בפניה ואפחתה מכספה

פז:

30. החובל בבניו ובבנותיו של אחרים גדולים יתן להם מיד קטנים יעשה להם סגולה... ס"ת..דיקלא דאכיל מיניה תמרי...חבלה דאית להו צערא דגופייהו ומעלמא קאתו לא קפיד... בבניו ובבנותיו שלו פטור..כשסמוכים על שלחנו
31. ואפ"ל מ"ד יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך ה"מ בע"כ דא"ל עביד עבידתא כולי יומא ולאורתא זיל סחר ואכול אבל ע"ע דכתיב כי טוב לו עמך עמך במאכל עמך במשתה לא, כל שכן בתו.. לא נצרכה אלא להעדפה

פח:

32. החובל בע"כ של אחרים חייב ככולן רב יהודה אומר אין לעבדים בושת..יצא עבד שאין לו אחוה..ורבנן, אחיו הוא במצות... זוממי עבד..ובערת הרע מקרבך מ"מ... מלכות..מקרב אחיך ממובחר שבאחיך... עבד..תיתי מגזלן ומחד מהנך..לא יומתו אבות על בנים לא יומתו ע"פ אבות שאין להם חיוס בנים..אבל גר כיון דיש לו חיוס למטה אלא להעדפה

פח:

33. הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הבן אינו יכול למכור מפני שהן ברשות האב והאב אינו יכול למכור מפני שהן כתובין לבן..מיית אב מיהא אית ליה ללוקח ואע"ג דמת הבן בחיי אב..כר"ל..קסבר קנין פירות לאו קנין הגוף
34. באושה התקינה האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות

35. איזהו טובת הנאת כתובתה אומדין כמה אדם רוצה ליתן בכתובה של זו שאם נתארמלה או נתגרשה ואם מתה יירשנה בעלה
 36. הלכתא טובת הנאה לאשה ואין הבעל אוכל פירות מאי טעמא פירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן
 37. אסור לו לאדם שישא את אשתו אפילו שעה אחת בלא כתובה, וטעמא מאי כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה
 38. העבד והאשה פגיעתן רעה החובל בהן חייב והם שחבלו באחרים פטורין אבל משלמין לאחר זמן... ותזבין כתובתה בטובת הנאה.. המוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול.. כל לגבי בעל ודאי מחלה ואטרופי בי דינא בכדי לא מטרחינן

39. וכן היא שחבלה בבעלה לא הפסידה כתובתה
 40. שהמוכרת כתובתה לאחרים.. מוכרת כתובתה לבעלה לא הפסידה כתובת בנין דכרין מאי טעמא זוזי הוא דאנסוה
 41. עבדי מלוג יוצאין בשן ועין לאשה אבל לא לאיש ותניא אידך לא לאיש ולא לאשה

42. הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שיעבוד
 43. המוכר עבדו לאחר ופסק עמו ע"מ שישמשנו ל' יום ר"מ אומר ראשון ישנו בדין יום או יומים מפני שהוא תחתיו קסבר קנין פירות קנין הגוף דמי ר"י אומר שני ישנו בדין יום או יומים מפני שהוא כספו קסבר ק"פ לאו ק"ה דמי רבי יוסי אומר שניהם ישנן בדין יום או יומים.. מספקא ליה.. וספק נפשות להקל ר"א אומר שניהם אינן בדין יום או יומים.. כי כספו הוא כספו המיוחד לו
 44. מי שחציו עבד וחציו בן חורין וכן עבד של שני שותפין אין יוצאין בראשי אברים שאינן חוזרין.. ר"א היא.. ה"נ עבדו המיוחד לו

45. הכל לפי כבודו, אמר ר"ע אפי' עניים שבישראל רואין אותם כאילו הם בני חורין שירדו מנכסיהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב
 46. סנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש מקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינין דברי רבי טרפון ר' עקיבא אומר כולם עדים הם ואין עד נעשה דין.. כגון שראו בלילה דלא למעבד דינא גינהו
 47. מה אגרוף מיוחד שהוא מסור לעדים אף כל שהוא מסור לעדים פרט לכשיצתה אבן מתחת ידו של מכה... ש"מ יש עומד לנוזיקין
 48. שור תם שהמית והזיק דנין אותו ד"נ ואין דנין אותו ד"מ, מועד שהמית והזיק דנין אותו ד"מ וחוזרין ודנין אותו ד"נ, קדמו ודנוהו ד"נ אין חוזרין ודנין אותו ד"מ.. כיון דגמר דינא לקטלא לא משהינן ליה.. ולא מענינן לדיניה

49. זאת אומרת רידייא עלייה דמרה הוא
 50. הכהו על עינו וסימאו על אזנו וחירשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו רואה כנגד אזנו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן לחירות.. דאמרינן הוא דאבעית נפשיה.. המבעית את חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים.. אחזו ותקע באזנו וחירשו חייב
 51. ה' דברים אומדין אותו ונותנין לו מיד, ריפוי ושבת עד שיתרפא אמדוהו והיה מתנונה והולך אין נותנין לו אלא כמו שאמדוהו, אמדוהו והבריא נותנין לו כל מה שאמדוהו.. מן שמיא הוא דרחמי עליה
 52. רקק והגיע בו הרוק... לא שנו אלא בו אבל בגדו לא.. זאת אומרת ביישו בדברים פטור מכלום
 53. אין נותנין זמן לחבלות כי לא יהיבין ליה זמן לחבלה דחסריה ממונא אבל לבושת דלא חסריה ממונא יהבינן

54. דאיכא למ"ד אין אדם רשאי לחבל בעצמו ואיכא מ"ד אדם רשאי לחבל בעצמו
 55. ואך את דמכס לנפשותיכם אדרש ר' אלעזר אומר מיד נפשותיכם אדרש את דמכס, ודלמא קטלא שאני
 56. אמר ר"א שמעתי שהמקרקע על המת יותר מדאי לוקה משום בל תשחית וכ"ש גופו ודלמא בגדים שאני דפסידיא דלא הדר הוא
 57. אמר ר"א הקפר ברבי מה ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וכי באיזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין
 58. שורי הרגת נטיעותי קצצת אתה אמרת לי להורגו אתה אמרת לי לקוצצו פטור.. בשור העומד להריגה ובאילן העומד לקציצה אי הכי מאי קא טעין ליה? דא"ל אנא בעינא למיעבד הא מצוה דתניא ושפך וכסה מי ששפך יכסה
 59. דיקלא דטען קבא אסור למקציצה מיתבי כמה יהא בזית ולא יקצצו רובע שאני זיתים דחשיבי
 60. רק עץ אשר תדע זה אילן מאכל כי לא עץ מאכל הוא זה אילן סרק... להקדים סרק למאכל יכול אפילו מעולה בדמים ת"ל רק

61. כל אלו שאמרו דמי בושחו אבל צערו אפי' הביא כל אילי נביות שבעולם אין נמחל לו עד שיבקש ממנו
 62. השב אשת האיש מכל מקום ודקא אמרת הגוי גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי וכו' נביא הוא וכבר לימד אכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתיה שואלין אותו או על עסקי אשתו שואלין אותו אשתך היא אחותך היא מכאן לבן נח שנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד
 63. כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה... וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו' כאשר אמר אברהם אל אבימלך
 64. יחי ראובן ואל ימות.. וזאת ליהודה כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון עד שבא משה ובקש רחמים אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה יהודה

65. מנה"מ דאמרי אינשי בהדי הוצא לקי כרבא.. בתר עניא אזלא עניותא.. השכם ואכול.. חברך קרייך חמרא אוכפא לגביך מוש.. מילתא גנאה דאית ביך קדים אמרה.. שפיל ואזיל בר אוזא ועיניה מטייפי.. שיתין תכלי מטייה לככא דקל חבריה שמע ולא אכל... חמרא למריה טיבותא לשקיה.. כלבא בכפניה גללי מבלע.. מטייל ואזיל דיקלא בישא גבי קינא דשרכי.. קרית חברך ולא ענך רמי גודא רבה שדי ביה.. בירא דשתית מיניה לא תשדי ביה קלא.. אי דלית דורא דלינא ואי לא לא דלינא.. כד הוינן זוטרי לגברי השתא דקשישנא לדדוקי.. בתר מרי ניכסי ציבי משך

66. המוסר דין על חבירו הוא נענש תחילה.. וה"מ דאית ליה דינא בארעא.. אוי לו לצועק יותר מן הנצעק... שממהרין לצועק יותר מן הנצעק
 67. לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בזרעה
 68. לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך נרדף בעופות יותר מתורים ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מזבח
 69. הכני פצעני על מנת לפטור ואמר לו הן הרי יש הן שהוא כלאו קרע את כסותי על מנת לפטור ואמר לו לאו הרי לאו שהוא כהן
 70. קרע את כסותי חייב.. ע"מ לפטור פטור... לשמור ולא לקרוע לשמור ולא לחלק לעניים.. הא דאתא לידיה בתורת קריעה.. עניי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו ולשמור הוא

צג:

1. הגזול עצים ועשאן כלים..משלם כשעת הגזילה..זה הכלל כל הגזלנים משלמין כשעת הגזלה...תנא דידן קתני שינוי דרבנן דהדרא וכל שכן שינוי דאורייתא \ תנא דידן נמי שינוי דאורייתא קתני
2. לא הספיק ליתנו לו (ראשית הגז) עד שצבעו פטור..בקלא אילן דלא עבר... לבנו ולא צבעו חייב..דנפציה
3. ר"ש בן יהודה ובית שמאי ור"א בן יעקב ור"ש בן אלעזר ורבי ישמעאל כולהו סבירא להו שינוי במקומו עומד

צד:

4. נתן לה חטין באתננה ועשאן סולת..ב"ש אוסרין וב"ה מתירין..אמר קרא הם ולא שינוייהם..גם לב"ה קשיא
5. הרי שגזל סאה של חטין טחנה לשה ואפאה והפריש ממנה חלה..אין זה מברך אלא מנאץ וע"ז נאמר בוצע ברוך נאץ ה'
6. השביחה נוטל שבחו כחש אומר לו הרי שלך לפניך דשינוי במקומו עומד אי הכי אפילו השביח נמי אמרי מפני תקנת השבים
7. ר' ישמעאל אמרו אף מפריש מן העיסה ונותן לו
8. תעזוב יתירא דכתב רחמנא.. המפקיר כרמו והשכים לבקר ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה ופטור מן המעשר

צד:

9. ד"ת גזילה הנשתנית חוזרת בעיני' שנא' והשיב את הגזלה אשר גזל מ"מ וא"ת משנתנו משום תקנת השבים..שינוי החוזר לברייתו
10. הגזלנין ומלוי ברבית שהחזירו אין מקבלין מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו...מחזירין לצאת י"ש...כשאין גזילה קיימת
11. הניח להם אביהם פרה וטלית וכל דבר המסויים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהם...אקרי כאן ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשה עמך..בשעשה תשובה..שלא הספיק להחזיר עד שמת
12. הרועים והגבאין והמוכסין תשובתן קשה ומחזירין למכירין..ושאין מכירין יעשה בהן צרכי ציבור..בורות שיחין ומערות

צה:

13. על המריש הגזול שבנאו בבירה שיטול דמיו מפני תקנת השבים שאני התם דכיון דאיכא פסידא דבירה שוויה רבנן כדליתא
14. הגזול רחל וגזזה וילדה משלם אותה ואת גיזותיה ואת ולדותיה דברי ר"מ..שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא קניס
15. חמשה גובין מן המחוררין ואלו הן פירות ושבח פירות והמקבל עליו לזון בן אשתו ובת אשתו וגט חוב שאין בו אחריות וכתובת אשה שאין בה אחריות מאן שמעת ליה דאמר אחריות לאו טעות סופר הוא רבי מאיר... בלוקח ת"ח דידיע

צה:

16. לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר"מ אומר נותן לו דמי צמרו..צמרו ושבחו לא..במזיד קניס בשוגג לא קניס
17. הגזול רחל וילדה וגזזה.. ר' יהודה אומר גזילה חוזרת בעיניה רבי שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף.. דכ"ע שבח שעל גבי גזילה דגזלן הוי והכא למחצה לשליש ולרביע קמיפלגי..בדמי מסלקינן ליה
18. שלשה שמין להן השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן בכור לפשוט ובעל חוב ללוקח ובעל חוב ליתומים
19. בע"ה גובה את השבח..קמגבי שמואל אפילו שבח המגיע לכתפים...דמסיק ביה כשיעור ארעא ושבחא

צו:

20. למ"ד אי אית ליה זוזי ללוקח מצי מסלק ליה לבעל חוב... כגון דשויה ניהליה אפותיקי דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזה
21. גזל והשביח ומכר וגזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר מה שהשביח הוריש..השביח לוקח..מכר ראי' לשני כל זכות שתבא לידו
22. גזול ישראל וזבנה ניהליה (לעכו"ם) והשביחה עובד כוכבים והדר עובד כוכבים וזבנה לישראל מאי מי אמרינן כיון דמעיקרא ישראל והדר ישראל עבדי רבנן תקנתא או דלמא כיון דאיכא עובד כוכבים באמצע לא עבדו ליה רבנן תקנתא תיקו
23. האי מאן דגזל דיקלא מחבריה וקטליה אע"ג דשדיא מארעא לארעא דידיה לא קני..מעיקרא דיקלא מיקרי והשתא נמי דיקלא מיקרי

צו:

24. לבינתא ועבדיה עפרא קני מאי אמרת דלמא הדר ועביד ליה לבינתא האי לבינתא אחריתי הוא ופנים חדשות באו לכאן
25. שחימי ועבדינהו חדתי לא קני חדתי ועבדינהו שחימי קני מאי אמרת הדר עביד להו חדתי מידע ידיע שיחמייהו
26. גזל פדנא דתורי מחבריה אזל כרב בהו כרבא זרע בהו זרעא.. גזילה הוא וקא הדרה בעינא.. גזלנא עתיקא הוא ובעינא דאיקנסיה
27. גזל בהמה והזקינה עבדים והזקינה משלם כשעת הגזלה ר"מ או' בעבדים א"ל הרי שלך לפניך..אפי' כחשה..כגון הזקינה דלא הדר בריא
28. אין נשבעים לא על העבדים ולא על הקרקעות

צז:

29. התוקף בעבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור..שלא בשעת מלאכה..ניחא ליה דלא ליסתר עבדיה
30. מיחזי כרבית..אף על פי שאמרו הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר הלוהו ודר בחצר חבירו צריך להעלות לו שכר
31. התוקף ספינתו של חבירו ועשה בה מלאכה..רצה שכרה נוטל רצה פחתה נוטל.. אינו נוטל אלא פחתה..הא דנחית ליה אדעתא דאגרא והא דנחית ליה אדעתא דגזלנות
32. מטבע ונסדק..משלם כשעת הגזלה, מטבע ונפסל..א"ל הרי שלך לפניך... פסלתו מלכות נמי היינו נסדק.. נפסל שפסלתו מדינה זו ויוצאה במדינה אחרת... תרומה ונטמאת דכי פסלתו מלכות דמי וקתני אומר לו השל"ל.. התם לא מינכר היזיקה הכא מינכר היזיקה

צז:

33. המלוה את חבירו על המטבע ונפסלה המטבע רב אמר נותן לו מטבע היוצא באותה שעה ושמואל אמר יכול לומר לו לך הוציאו במישן.. דאית ליה אורחא למיזל למישן.. כשמלכיות מקפידות זע"ז..דממטי לה ע"י הדחק דלא בחשי
34. אין מחללין על מעות של כאן והן בבבל ושל בבל והן כאן, של בבל והן בבבל מחללין..דזבין בהו בהמה ומסיק לירושלים
35. התקינו שיהו המעות יוצאות בירושלים מפני כך א"ר זירא לא קשיא כאן בזמן שיד ישראל תקיפה על אומות העולם

36. מטבע של ירושלים דוד ושלמה מצד אחד וירושלים עיה"ק מצד אחר. מטבע של א"א זקן וזקינה מצד אחד ובחור ובתולה מצד אחר
37. המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו..נותן לו מטבע היוצא באותה שעה..והא קא זיילין פירי..אי מחמת טיבעא זיל מנכינן ליה... והא קא שבח לענין נסכא..עד י' בח'
- צח.
38. הזורק מטבע של חבירו לים הגדול פטור..מנח קמך אי בעית שקליה, וה"מ בצלולין..אבל שקליה בידיה מיגזל גזליה השבחה בעי
39. אין מחללין על מעות שאינן ברשותו.. נפל כיסו לים הגדול.. שאני לענין מעשר דבעינן מצוי בידך דרחמנא אמר וצרת הכסף בידך
40. השף מטבע של חבירו פטור מאי טעמא דהא לא עבד ולא מידי וה"מ דמחייב בקורנסא וטרשיה אבל שייפא בשופינא חסורי חסריה
41. הצורם אוזן פרתו של חבירו פטור מאי טעמא פרה כדקיימא דלא עבד ולא מידי וכולהו שוורים לאו לגבי מזבח קיימי
42. העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם וחייב בד"ש.. והא קמ"ל דאפי' מלאכה דלא מינכר היזיקה חייב בד"ש
- צח:
43. אימר דשמעת ליה לרבי שמעון דבר הגורם לממון כממון דמי בדבר שעיקרו ממון..גזל חמץ לפני הפסח ובא אחר ושרפו במועד פטור שהכל מצווים עליו לבערו לאחר הפסח מחלוקת
44. השורף שטרו של חבירו פטור.. מאן דדאינן דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא
45. פירות והרקיבו אומר לו הרי שלך לפניך והתנן פירות והרקיבו משלם כשעת הגזילה..כאן שהרקיבו כולן כאן שהרקיבו מקצתן
46. נתן לחרש שידה תיבה ומגדל לתקן וקלקל חייב לשלם..נתן לחרש עצים לעשות שת"ו ועשה..ושיברן פטור..אומן קונה בשבחה כלי
- צט.
47. הנותן טליתו לאומן גמרו והודיעו אפילו מכאן ועד עשרה ימים אינו עובר עליו משום לא תלין נתנה לו בחצי היום כיון ששקעה עליו החמה עובר עליו משום בל תלין
48. קבלנות עובר עליו משום בל תלין או אינו עובר ואמר להו רב ששת עובר... בשליחא דאיגרתא
49. עשה לי שירים נזמין וטבעות ואקדש לך כיון שעשאן מקודשת דברי ר"מ וחכ"א א"מ עד שיגיע ממון לידה מאי ממון..ממון אחר וסברוה דכו"ע ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ודכו"ע המקדש במלוה אינה מקודשת מאי לאו באומן קונה בשבחה כלי קמיפלגי
- צט:
50. בין בשכר שעשיתי עמך ובין בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת..מלוה ופרוטה דעתה אפרוטה
51. הנותן בהמה לטבח וניבלה אומן פטור הדיוט חייב ואם נותן שכר בין הדיוט בין אומן חייב
52. לכשיצא לא יאמר אני מזכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי ועל זה נאמר הולך רכיל מגלה סוד
53. המראה דינר לשולחני ונמצא רע תני חדא אומן פטור.. אמר ר"פ כי תניא אומן פטור כגון דנכו ואיסור דלא צריכי למיגמר כלל
- ק.
54. והודעת להם זה בית חייהם את הדרך זו גמ"ח ילכו זו ביקור חולים בה זו קבורה את המעשה זה הדין אשר יעשו זה לפני משה"ד
55. דן את הדין זיכה את החייב חייב את הזכאי טימא את הטהור טיהר את הטמא מה שעשה עשוי וישלם מביתו.. והוא שנטל ונתן ביד
- ק:
56. ר"מ הוא דדאינן דינא דגרמי...מחיצת הכרם שנפרצה א"ל גזור נפרצה א"ל גזור נתייאש ממנה ולא גדרה ה"ז קידש וחייב באחריותו
57. הנותן צמר לצבע והקדיחו יורה נותן לו דמי צמרו צבעו כאור אם השבחה יתר על היציאה נותן לו את היציאה ואם היציאה יתירה וכו'
58. לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר"מ אומר נותן לו דמי צמרו ר' יהודה אומר אם השבחה יתר על היציאה וכו'
- קא.
59. גזול צמר וסמנין דחד וצבעיה לההוא צמר בהנך סמנין וקא מהדר ליה ניהליה לצמר יש שבח סמנין ע"ג הצמר וקא מהדר ליה סמנין וצמר או דלמא אין שבח סמנין על גבי צמר וצמר מהדר ליה סמנין לא מהדר ליה..דזל ציבעא ואיבעית אימא כגון שצבע בהו קופא
60. בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק אלמא הזותא מילתא היא, אמר רבא הנאה הנראה לעינים אסרה תורה..ת"ל וערלתם ערלתו את פרו... בגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק שאני התם דאמר קרא תהיה בהויתה תהא
- קא:
61. רביעית דם שנבלעה בכסות רואין אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה..מקולי רביעיות שנו כאן בדם תבוסה דרבנן
62. עלי קנים ועלי גפנים שגיבבן בחבא על פני השדה לקטן לאכילה יש בהן משום קדושת שביעית לעצים אין בהן משום קדושת שביעית... לאכלה במי שהנאתו וביעורו שוין יצאו עצים שהנאתן אחר ביעורן... סתם עצים להסקה הן עומדין
- קב.
63. לאכלה ולא למשרה.. ולא לכבוסה.. לכם דומיא דלאכלה במי שהנאתו וביעורו שוין..לאכלה ולא למלוגמא..שאינו שוה בכל אדם
64. מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם
65. כי לא אמרינן אין סדר למשנה בחדא מסכתא אבל בתרי מסכתות אמרינן ורב יוסף כולה נזיקין חדא מסכתא היא, ואב"ע משום דקתני לה גבי הלכתא פסיקתא

קב:

66. הנותן מעות לשלוחו ליקח לו חטין ולקח מהם שעורין..תניא חדא אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו ותני חדא אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לאמצע.. הא ר"מ הא ר"י..דלמא ע"כ לא קאמר ר"מ אלא במידי דחזי ליה לגופיה אבל לסחורה לא אמר... מחכו עלה במערבא לר' יוחנן אליבא דר' יהודה וכי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל מעות
67. המקדיש נכסיו מעלין לו תפילין.. דעתו של אדם על תפילין המקדיש נכסיו סבר מצוה קא עבידנא
68. כל המקדיש נכסיו נעשה כמי שהקנה להן כסות אשתו ובניו מעיקרא

קג:

69. הלוקח שדה בשם חבירו (ריש גלותא) אין כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר למכור
70. עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים
71. הגוזל את חבירו ש"פ ונשבע לו יוליכנו אחריו למדי .. נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש..א"צ לילך אחריו, נתן לו את החומש ולא נתן לו את הקרן..צריך לילך אחריו, נתן לו את הקרן ונשבע לו על החומש ה"ז משלם חומש על חומש עד שיתמעט הקרן מש"פ

קד:

72. גזל אחד מה' ואינו יודע איזה מהן וכל א' אומר אותי גזל מניה גזילה ביניהם ומסתלק דברי ר"ט ר"ע אומר לא זו דרך מוציאתו מידי עבירה עד שישלם גזילה לכל א'.. מודה ר"ט היכא דמישבתע..ור"ע אע"ג דלא מישבתע קניס... שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה..נשבע..כיון דבעי כפרה לא סגי עד דמטי לידיה הא לא אישבתע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל ליה
73. כל היכא דאמרינן מעשה בחסיד אחד או רבי יהודה בן בבא או רבי יהודה ברבי אילעאי

קד:

74. לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו...שליח ב"ד לא שנא עשאו נגזל ולא שנא עשאו גזלן הוי שליח.. שליח שעשאו בעדים דכי עשאו נגזל הוא דהוי שליח עשאו גזלן לא הוי שליח.. וא"ת משנתנו, בממציא לו שליח.. א"י בשכירו ולקישו

קד:

75. אין משלחין מעות בדיוקני ואפילו עדים חתומים עליה ורבי יוחנן אמר אם עדים חתומים עליה משלחין אמרי לשמואל מאי תקנתא זיל נקנינהו לך אגב ארעא ותא את כתוב לך התקבלתי
76. אלמא חומשא ממונא הוא ותנ"ה הגוזל את חבירו ונשבע לו ומת יורשין משלמים קרן וחומש ופטורין מן האשם... אינו משלם חומש על גזל אביו..לא הודה אביו והודה בנו

קה:

77. שאין משלמין חומש על כפירת שעבוד קרקעות
78. חוץ מפחות ש"פ בקרן.. לא שנא גזילה קיימת ול"ש שאין גזילה קיימת א"צ לילך אחריו לשמא תייקר לא חיישינן
79. אף על גב דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוי שוה פרוטה] בעי שלומי
80. גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר לו אחת מהן מהו..אף על פי שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן
81. נזיר שגילה ושייר ב' שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא..כגון שנשר א' מהן וגילה א'..אע"פ ששער אין כאן מצות גילוח אין כאן
82. חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוה..אגף חציה מהו..פקקה בזמורה עד שימרח היו בה ב' עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחבירתה

קה:

83. גזל חמץ ועבר עליו הפסח א"ל הרי שלך לפניך בעי רבא נשבע עליו מהו מי אמרינן כיון דאי מיגנב בעי שלומי ליה ממונא קא כפר
84. שורי גנבת והוא אומר לא גנבתי מה טיבו אצלך שומר חנם אני עליו חייב שהרי פטר עצמו מגו"א..דאי איגנב ממונא קא כפר... וכחש בה פרט למודה בעיקר..דקאמר ליה הילך כי קאמינא דקיימא באגם
85. המשביע עד אחד פטור ור"א בר"ש מחייב..מר סבר דבר הגורם לממון כממון דמי ומר סבר לאו כממון דמי
86. הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן וחייב באונסין... דקאי באגם דלאו כפירה הוא דסבר אשתמיטנא ליה אדאזילנא ומייתנא ליה תדע..הכופר במלוה כשר לעדות בפקדון פסול לעדות

קו:

87. אמר רב מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום ונשבע ובאו עדים פטור שנאמר ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו בעלים שבועה שוב אין משלמין ממון..בשלא קפץ..כל הודה..לא אמר רב...טוען טענת גנב..לא אמר רב
88. דרב לא סבירא לך..קרא לכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין..ולקח בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע

קו:

89. כי יתן איש אין נתינת קטן כלום...נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול מנין ת"ל עד האלהים יבא דבר שניהם עד שתהא נתינה ותביעה שוין כא' ואם איתא תיהוי נמי כאבידה.. כגון שאכלו כשהוא קטן.. אבידה קא איתא מכח בן דעת והא לא איתא מכח בן דעת

קז:

90. ופליגא דר"ה בר"י דאמר..עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי הוא זה אמלוה הוא דכתיב ומאי שנא מלוה כדרבה דאמר רבה מפני מה אמרה תורה מודה במקצת הטענה ישבע חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו וכו' אישתמיט לי מיהא השתא אדהו לי זוזי ופרענא הלכך רמא רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בכלויה וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי אבל גבי פקדון מעיז ומעיז

קז:

91. הטוען טענת גנב בפקדון..שלח בה יד קנה, ושבועה לא מהניא?
92. הטוען טענת אבידה בפקדון ונשבע וחזר וטען טענת גניבה ונשבע ובאו עדים פטור הואיל ויצא ידי בעלים בשבועה ראשונה

93. הטוען טענת גנב בפקדון כיון ששלה בו יד פטור

94. שלש שבועות משביעין אותו שבועה שלא פשעתי בה שבועה שלא שלחתי בה יד שבועה שאינה ברשותי .. מה שבועה שלא פשעתי בה כי מיגליא מילתא דפשע בה פטור מכפל אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלה בה יד פטור מכפל

קח.

95. הודה אחר עדים לא..הא שבועה לא קא מיחייבא ליה כפילא תחייביה חומשא אלא לאו ש"מ ממון המחייבו כפל פוטרנו מן החומש

96. חומש וכפילא בתרי גברי מאי

97. תרי חומשי או תרי כפילי בחד גברא מאי...וחמישיתו יוסיף עליו התורה ריבתה חמישיות הרבה לקרן אחת שמע מינה

98. תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם והוכר הגנב כפל למי..אביי אמר לבעל הפקדון כיון דאטרחיה בשבועה לא מקני ליה כפילא

רבא אמר למי שהפקדון אצלו כיון דשילם מקני ליה כפילא

קח:

99. תבעוהו בעלים לשומר ונשבע והוכר הגנב תבעו שומר והודה תבעוהו בעלים וכפר והביאו עדים..אם באמת נשבע נפטר הגנב

בהודאת שומר, נשבע לשקר מהו.. עמד לישבע בשקר ולא הניחוהו מהו...

100. תבעוהו בעלים לשומר ושילם והוכר הגנב תבעוהו בעלים והודה תבעו שומר וכפר והביא עדים נפטר גנב בהודאת בעלים או לא

101. נגנבה באונס והוכר הגנב אמר אביי אם שומר חנם הוא רצה עושה עמו דין רצה נשבע אם שומר שכר הוא עושה עמו דין ואינו

נשבע רבא אמר אחד זה ואחד זה עושה עמו דין ואינו נשבע..רצה שומר חנם עומד בשבועתו רצה עושה עמו דין

102. נגנבה באונס והחזיר גנב בבית שומר ומתה בפשיעה..כיון דנגנבה באונס כליא ליה שמירתו או דלמא כיון דהדרה הדרה לשמירתו

קט.

103. הגוזל את אביו ונשבע לו ומת ה"ז משלם קו"ח ואשם לבניו או לאחיו.. אפילו לארנקי של צדקה.. וצריך שיאמר זה גזל אבי...

ואם אינו רוצה או שאין לו לזה ובע"ח באין ונפרעים... האומר לבנו אי אבות נהנה משלי..בחזיו ובמותו לא ירשנו ואם אין לו וכו'

104. הרי שגזל הגר ונשבע..ופגע באותו הגר וזקפו עליו במלוה ומת זכה הלה במה שבידו דברי ר"י הגלילי ר"ע אומר אין לו תקנה עד

שיוציא גזילו מתחת ידו... כי קאמר ר"י הגלילי דמצי מחיל לאחריים אבל לנפשיה לא \כי אמר ר"ע..לנפשיה אבל לאחריים מצי מחיל

קט:

105. כשגזל את הגר ונשבע לו ומת הגר והודה לאחר מיתה דבעידנא דאודי קנאו השם ונתנו לכהנים

106. איש אין לי אלא איש אשה מנין?..המושב הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל איש?..קטן אי אתה צריך לחזור אחריו בידוע שאין לו גואלין

107. לה' לכהן קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו משמר... היה גוזל כהן..גזילו יוצא מתחת ידו ומתחלק..לכהן לכהן משדה אחוזה

108. מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה.. ומניין שעבודתה (בשרה) ועורה שלו ת"ל ואיש את קדשיו לו יהיו

הא כיצד אם היה בעל מום ונתנה לכהן שבאותו משמר ועבודתה ועורה שלו

קי.

109. היה זקן או חולה ונתנה לכל כהן שירצה..שיכול לעשות על ידי הדחק עבודה דכי עביד ליה ע"י הדחק עבודה היא ומשוי שליח

אכילה דכי אכיל על ידי הדחק אכילה גסה היא ואכילה גסה לאו כלום הוא משום הכי עבודתה ועורה לאנשי משמר

110. אם היה כהן טמא בקרבן צבור ונתנה לכל מי שירצה..דליכא טהורים..ועבודתה ועורה..לבעלי מומין טהורין שבאותו משמר

111. כה"ג מקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב סד"א כי חס רחמנא עליה דכה"ג לקרובי הוא אבל לשוויי שליח לא..קמ"ל

112. הגוזל את הגר ונשבע לו ומת ה"ז משלם קו"ח לכהנים ואשם למזבח.. היה מעלה את הכסף ואת האשם ומת הכסף ינתן לבניו

והאשם ירעה

113. אשם ליהויריב וכסף לידעיה אם קיים האשם יקריבוהו בני ידעיה ואם לא יחזיר ויביא אשם אחר שהמביא גזילו עד שלא הביא

אשמו יצא הביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא

114. אשם זה קרן המושב זה חומש.. גזל הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירו הצאין לא יצא מ"ט אשם קרייה רחמנא

115. גזל הגר שאין בו שוה פרוטה לכל כהן וכהן לא יצא ידי חובתו מ"ט דכתיב האשם המושב עד שיהא השבה לכל כהן וכהן

קי:

116. אין בו למשמרת יהויריב ויש בו למשמרת ידעיה.. דיהביה לידעיה במשמרתו דיהויריב... דלמא כיון דלא חזי ליה מעיקרא לידעיה קאי

117. כהנים אין חולקין גזל הגר כנגד גזל הגר מ"ט אשם קרייה רחמנא

118. כהנים בגזל הגר יורשין הוו או מקבלי מתנות הוו.. הלוקח והניתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה..מקבלי מתנות הוו

119. עשרים וארבע מתנות כהונה ניתנו לאהרן ולבניו וכולן ניתנו בכלל ופרט וכלל וברית מלח כל המקיימן כאילו מקיים כלל ופרט

וכלל וברית מלח כל העובר עליהם כאילו עובר על כלל ופרט וכלל וברית מלח ואלו הן עשר במקדש וד' בירושלים ועשר בגבולים

120. נתן הכסף לאנשי משמר ומת אין היורשין יכולין להוציא מידם... ש"מ כסף מכפר מחצה, דאי לא מכפר..אדעתא דהכי לא יהבה ליה

קיא.

121. נתן אשם ליהויריב וכסף לידעיה יחזיר כסף אצל אשם דברי ר"י וחכ"א יחזיר אשם אצל כסף..דיהיב אשם ליהויריב במשמרתו

דיהוי' וכסף לידע' במשמרתו דיהויריב..ורבנן סברי שלא כדן הוא עבוד בני יהויריב דקיבלו אשם מקמי כסף הלכך לדידהו קנסינן

122. מנין שאם הביא מעילתו ולא הביא אשמו אשמו ולא הביא מעילתו שלא יצא.. באיל האשם ונסלח לו איל ואשם מעכבים בהקדש

ואין חומש מעכב וילמד..והדיוט מהקדש מה הקדש אין חומש מעכב אף הדיוט נמי אין חומש מעכב

קיא:

1. גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו ממנו רצה מזה גובה רצה מזה גובה מ"ט כל כמה דלא נתייאשו הבעלים ברשותיה דמריה קאי, תנן הגזל ומאכיל את בניו והניח לפנייהם פטורין מלשלם. ההיא לאחר יאוש
2. הניח לפנייהם פטורין..אמר רמי בר חמא זאת אומרת רשות יורש כרשות לוקח דמי... גזילה קיימת חייבין לשלם..לפני יאוש... רבא אמר רשות יורש לאו כרשות לוקח דמי והבי"ע כשאכלום... הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם

קיב:

3. הניח להן אביהן מעות של רבית אע"פ שיודעין שהן של רבית אין חייבין להחזיר אמר רב"ח ז"א רשות יורש כר"ל דמי רבא אמר..רשות יורש לאו כר"ל דמי ושאני הכא דא"ק לא תקח מאתו נשך ותרבית אהדר ל"י.. לדידיה קא מזהר ל"י רחמנא גדולים שאמרו יודעים אנו חשבונות שחשב אבינו עמך ולא פש לך גביה ולא מידי פטורין
4. הניח להם אביהם פרה שאולה משתמשין בה כל ימי שאלתה מתה אין חייבין באונסיה, כסבורים של אביהם היא וטבחה ואכלוה משלמין דמי בשר בזול, הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם
5. היתה פרה גנובה לו וטבחה בשבת חייב שכבר חייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת, היתה פרה שאולה לו וטבחה בשבת פטור שאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד
6. הניח לפנייהם בין גדולים בין קטנים חייבין משום סומכוס אמרו גדולים חייבין קטנים פטורין

קיד:

7. תינוק שתקף בעבדיו וירד לתוך שדה של חבירו ואמר שלי הוא אין אומרים נמתין עד שיגדיל אלא מוציאין מידו מיד ולכשיגדיל יביא עדים..אבל היכא דאית ליה חזקה דאבוה לא
8. מקבלין עדים שלא בפני בעל דין... כגון שהיה הוא חולה או עדי חולים או שהיו עדיו מבקשין לילך למדה"י ושלוהו לו ולא בא... כגון דפתחו ליה בדיניה ושלוהו ליה ולא אתא... כי פתחו ליה נמי מצי א"ל לב"ד הגדול אזילנא
9. מקיימין את השטר שלא בפני בעל דין ואפי' עומד וצווח ואי אמר נקיטו לי זימנא עד דמייטינא סהדי ומרענא ליה לשטרא נקטינן ליה.. נטרינן ליה בה"ב... כתבינן פתיחא עלויה תשעין יומין..כתבינן אדרכתא אניכסיה
10. אמר לא אתינא לאלתר כתבינן והני מילי במלוה אבל בפקדון לאלתר כתבינן
11. אדרכתא אמטלטלי לא כתבינן אע"ג דאית ליה מקרקעי חיישינן שמא תכסיף.. מודעינן ליה..לא נטרינן ליה אלא עד דאזיל שליחא בג' בשבת אואתא בד' בשבתא ולה' בשבתא קאי בדיניה
12. האי שלוחא דרבנן מהימנינן ליה כבי תרי וה"מ לשמתא אבל לפתיחא כיון דממונא קא מחסר ליה דקא בעי ליה למיתב ליה זוזי לספרא לא יהבינן זימנא אפומא דאיתתא ואפומא דשיבבי... איתיה במתא לא.. חליף אבבא דב"ד לא.. לא אתי ביומיה לא

קיג:

13. דכתיב עלי' פתיחא על דלא אתי לדינא עד דאתי לדינא לא מקרעינן ליה, על דלא ציית לדינא..כיון דאמר צייתנא קרעינן ליה
14. קובעים זמן בה"ב זמנא בתר זמנא ולמחר כתבינן..אבל איתתא כיון דאיתתא במתא ולא אתיא מורדת היא
15. לא יהבינא זמנא לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי לא במעלי יומא טבא ולא במעלי שבתא.. ממעלי שבתא לבתר מעלי שבתא לא קבעינן מ"ט בעבידתיה דשבתא טריד
16. לא יהבינן זמנא לא לבני כלה ולא לבני ריגלא בריגלא..והאידינא דאיכא רמאי חיישינן
17. אין פורטינן לא מתיבת המוכסין..אבל נותן לו דינר ונותן לו את השאר... אבל נוטל הוא מתוך ביתו או מן השוק
18. והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא.. במוכס שאין לו קצבה.. במוכס העומד מאליו.. במוכס כנעני
19. לא ילבש אדם כלאים אפי' על גבי י' בגדים להבריה בו את המכס ר"ש או' משום ר"ע מותר להבריה את המכס
20. ישראל וכנעני שבאין לדין..באין עליו בעקיפין.. ר"ע אומר אין באין עליו בעקיפין מפני קידוש השם

קיג:

21. גזל כנעני שהוא אסור.. ואכלת את כל העמים אשר ה' אלקיך נותן לך בזמן שהן מסורים בידך.. כאן בגזילו כאן בהפקעת הלוואתו.. אבידתו מותרת..במקום שיש חילול ה' אפי' אבידתו אסורה.. טעותו מותרת
22. מאן דמשתכח בבי דרי פרע מנתא דמלכא וה"מ שותפא אבל אריסא אריסותיה הוא דקא מפיק
23. ישראל דידע סהדותא לכותי ואזל ואסהיד ליה בדיני דכותי על ישראל חבריה משמתינן ליה מ"ט דאינהו מפקי ממונא אפומא דחד.. אבל בי דואר אינהו נמי חד אמומתא שדי ל"י.. איבעי לן אדם חשוב דסמכי עליה כבי תרי..

קיד:

24. ישראל דזבין ליה ארעא לעובד כוכבים אמצרא דבר ישראל חבריה משמתינן ליה..עד דקביל עליה כל אונסא דאתי מחמתיה
25. זבין מעכו"ם וזבין לעכו"ם ליכא משום דינא דבר מצרא
26. נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר נטלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו.. ואיכא דאמרי אם בא להחזיר יחזיר לבעלים ראשונים מ"ט יאוש כדי קני מיהו אי אמר אי אפשי בממון שאינו שלי מחזיר לבעלים הראשונים
27. ומהלך בתוך שדה חבירו להציל את נחילו ואם הזיק משלם מה שהזיק אבל לא יקוץ את סוכו ע"מ ליתן את הדמים ר' ישמעאל...
28. המציל מן העכו"ם ומן הלסטים אם נתייאשו הבעלים אין סתמא לא ל"ש אלא עכו"ם משום דדייני בגיתי אבל לסטים ישראל כיון דאמרי מימר מייאש
29. עורות של בעה"ב מחשבה מטמאתן... של גזלן אין מחשבה מטמאתן ושל גנב מחשבה מטמאתן ר"ש אומר חילוף הדברים... רבי אומר..גנב כגזלן..כגזלן לר"ש.. לפי שלא נתייאשו הבעלים... מחלוקת בסתם אבל בידוע ד"ה יאוש קני \ בידוע נמי מחלוקת

קיד:

30. אפילו נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא...אם נתייאשו הבעלים אין אי לא לא
31. כגון שהיו בעלים מרדפין אחריהם ואשה וקטן מסיחין לפי תומם ואומר מכאן יצא נחיל זה
32. אין מסיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה בלבד... נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא... בתרומה דרבנן... בשבויה הקילו
33. המכיר כליו וספריו ביד אחר ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול... כגון שבאו בנ"א וכו'... בעה"ב שאינו עשוי למכור כליו לא צריך לאהדורי עליה כולי האי

קטו.

36. גנב ומכר ואח"כ הוכר הגנב..הדין עם הראשון \ הדין עם השני... שנתיאשו הבעלים ביד לוקח ולא נתיאשו ביד גנב ובהא פליגי מ"ס יאוש ואח"כ שינוי רשות קני שינוי רשות ואח"כ יאוש לא קני ומ"ס לא שנא
37. הדין עם השני דינא דלוקח דלישקול מבעל הבית ועשו בו תקנת השוק... אם גנב מפורסם הוא לא עשו בו תקנת השוק
38. משכנתא.. שוה בשוה.. זבינא.. שוה מאה במאתן... בכולהו עשו בו תקנת השוק לבר מגנב ופרע בחובו גנב ופרע בהקיפו.. דאמרי לא אדעתא דהנהו יהיבת ליה מידי

קטו:

39. נסדקה חבית של דבש ושפך זה את יינו והציל את הדבש.. אין לו אלא שכרו... לימא ל"י מהפקירא קא זכינא.. כשעקל בית הבד כרוך עליה
40. היה טעון כדי יין וכדי שמן וראה שהן משתברות לא יאמר ה"ז תרו"מ על פירות שיש לי בתוך ביתי ואם אמר לא אמר כלום
41. מי שבא בדרך ומעות בידו ואנס כנגדו לא יאמר הרי פירות שיש לי בתוך ביתי מחוללים על מעות הללו ואם אמר דבריו קיימין.. בשיכול להציל על ידי הדחק
42. מים שנתגלו ה"ז לא ישפכם ברה"ר... מסננת.. בזמן שהתחוננה מכוסה.. אין בו משום גילוי... טרקו אסור.. דמנח מידי אפומא דחביתא
43. תורמין.. אבל לא מן הטמא על הטהור ר' נחמיה אומר אף מן הטמא על הטמא לא התירו לתרום אלא בשל דמאי

קטו.

44. ותקלה עצמה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמאת ב"ש אומרים תשפך הכל וב"ה אומרים תעשה זילוף.. בבית.. בשדה.. ישן..חדש.. אין הכרעה שלישית מכרעת
45. הרי שהיה בורח מבית האסורין והיתה מעבורת לפניו א"ל טול דינר והעבירני אין לו אלא שכרו אלמא אמר ליה משטה אני בך.. ואם א"ל טול דינר זה בשכרך והעבירני נותן לו שכרו משלם.. בציידי השולה דגים מן הים וא"ל אפסדתני כוורי בזוזא
46. ירד להציל ועלה שלו מאיליו מהו, א"ל משמאי רחימו עליה... ירד להציל ולא הציל מהו א"ל וזו שאלה? אין לו אלא שכרו

קטו:

47. השוכר את הפועל להביא כרוב ודורמסקנין לחולה והלך ומצאו שמת.. נותן לו שכרו משלם.. התם עביד שליח שליחותיה
48. שיירא שהיתה מהלכת במדבר ועמד עליה גייס לטורפה מחשבין לפי ממון ואין מחשבין לפי נפשות.. שכרו תייר.. אף לפי נפשות
49. ספינה שהיתה מהלכת בים עמד עליה נחשול לטובעה והקילו ממשאה מחשבין לפי משאוי ואין מחשבין לפי ממון
50. שיירא שהיתה מהלכת במדבר ועמד גייס וטרפה ועמד אחד מהן והציל הציל לאמצע ואם אמר אני אציל לעצמי הציל לעצמו.. כשיכול להציל ע"י הדחק גלי דעתיה לעצמו לא גלי דעתיה לאמצע
51. הגוזל שדה מחבירו ונטלוהו מסיקין.. אם מחמת הגזולן חייב להעמיד לו שדה אחר.. כגון דאנסוה עכו"ם וא"ל אחויי ארעתיה ואחויי ההוא בהדייהו

קיז.

52. אי דינא גמרינן מיניה אי קנסא לא גמרינן מיניה
53. זרק חץ מתחילת ארבע ולבסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שהרי עקירה צורך הנחה היא ומתחייב בנפשו \ משעת הגבהה קנייה איחייב ליה ממון מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך
54. ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חבירו פטור ואם נטל ונתן ביד חייב אמר רבה אם הראה מעצמו כנשא ונתן ביד דמי.. היכא דאוקמיה עילויה מעיקרא מיקלי קלייה... אף ממון של ישראל כיון שנפל ביד עובדי כוכבים אין מרחמין עליו

קיז:

55. ההוא גברא דהוה מפקיד ליה כסא דכספא סליקו גנבי עילויה שקלה יהבה להו חזינן אי איניש אמיד הוא אדעתא דידיה אתו
56. ההוא גברא דהוה מפקיד גביה ארנא דפדיון שבויים סליקו גנבי עילויה שקלה יהבה ניהליהו.. אין לך פדיון שבויים גדול מזה
57. רודף אחר חבירו להורגו ושיבר את הכלים בין של נרדף בין של אדם פטור שהרי מתחייב בנפשו נרדף ששיבר את הכלים של רודף פטור.. אבל של כל אדם חייב דאסור להציל עצמו בממון חבירו ורודף שהיה רודף אחר רודף להציל ושבר כלים בין של נרדף בין של אדם פטור ולא מן הדין אלא שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם שמציל את חבירו מן הרודף
58. הגוזל שדה מחבירו ושטפה נהר.. וחכ"א א"ל הרי שלך לפניך.. ורבנן דרשי כללי ופרטי.. יצאו קרקעות שאין מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאע"פ שמטלטלין אין גופן ממון.. גזל שדה מחבירו והיתה פרה רבוצה בו

קיא.

59. הגוזל את חבירו או שהלוה הימנו או שהפקיד לו בישוב לא יחזיר לו במדבר על מנת לצאת במדבר יחזיר לו במדבר
60. מלוה ניתנה ליתבע בכל מקום אבידה ופקדון לא ניתנו ליתבע אלא במקומן
61. גזלתך הלוייתני הפקדת אצלי וא"י אם החזרתי לך.. חייב לשלם.. דלא כתבע ליה.. בבא לצאת י"ש... א"י אם גזלתך.. פטור
62. מנה לי בידך והלה אומר א"י.. ר"ה ורב יהודה אמרי חייב ברי ושמא ברי עדיף ר"נ ור"י אמרי פטור אוקי ממונא בחזקת מריה
63. רב חסדא אמר לדעת מנין פטור שלא לדעת צריך דעת.. הואיל ואנקטה נגרי ברייתא... מודה רב ברקועתא

קיא:

64. בשומר שגנב מרשותו שיחזיר למקום שגנב קמיפלגי ר"ע סבר כלתה לו שמירתו ור' ישמעאל סבר לא כלתה לו שמירתו
65. הגוזל את חבירו והבליע לו בחשבון תני חדא יצא ותניא אידך לא יצא... אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה
66. כללו של דבר כל שהרועה מוכר ובעל הבית מרגיש בו לוקחין מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהן

קיט.

67. ולא משומרי פירות עצים ופירות... ה"מ בשומר דל"ל בגופא דארעא מידי אבל אריס דאית ליה בגווייה אימא מדנפשיה קא מזבין
68. גזלן מאימת מותר לקנות הימנו רב אמר עד שתהא רוב משלו ושמואל אמר אפילו מיעוט שלו
69. ממון מסור.. מ"ד מותר לאבדו ביד לא יהא ממונו חמור מגופו ומ"ד אסור לאבדו דלמא הוה ליה זרעא מעליא
70. א"ר יוחנן כל הגוזל את חבירו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו ממנו... נפש בניו ובנותיו.. יהיב דמי.. גרמא

קיט:

71. אין לוקחין מן הסורק מוכין מפני שאינו שלו.. ובכל מקום לוקחין מהן כר מלא מוכין וכסת מלאה מוכין מאי טעמא קננהו בשינוי הדרך עלך הגוזל בתרא וסליקא לה מסכת בבא קמא